

Főszerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bulev Regele Ferdinand (József főherceg ut.) 4. Telefon: 151. — Sürögnyomtatás: Közlöny, Arad. — Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona. Kiadása a rotációs nyomás. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 840, félévre 420, negyedévre 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej feljebb. — Ezves szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. — (Bucarestben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint: —

49-ik évfolyam, 254. szám *

Főszerkesztő: STAUER JOZSEF
1897—1932.

* Péntek, 1933. november 10

A válság

Amelynek lázában már másfél napja fantáziál az egész romániai belpolitikai élet, váratlanul és elementáris erővel tört ki. Az elmúlt vasárnap Vaida miniszterelnök még az uralkodó kíséretében vett részt a kolozsvári görögkeleti katedrális felavatási ünnepségein és hosszú sorokban, végét nem látható menetekben vonultatta fel a hegyvidéki lakosság lelkes nemzeti-parasztpárti híveit a király előtt. Kedden azonban már elkobozták Maniu új politikai napilapját és Boilák tiltakozó memorandumának papirosán még meg sem száradt a tinta, amikor a történelmi Peles-kastélyban a kormányelnök újra felajánlotta távozását. Lehet, hogy abban bízott, hogy az uralkodó ezuttal is elhárítja magától ezt a szokásos gesztust, mint ahogyan eddig történt, — de az is lehet, hogy a nemzeti-parasztpárt erdélyi szervezeteiben megindult mozgalom intette a konzekvenciák levonásának legalább formai szükségességére Vaidát, Maniu régi fegyvertársát és alvezérét. Az uralkodó ezuttal azonban nem hátrált el magától alkotmányos jogának gyakorlásától és ez a novum, amely anynyira lázbahozta a belpolitikai kedélyeket, nemcsak a kormányválság akut krízisét robbantotta ki váratlanul, de a legváltozatosabb kombinációk lavináját indította meg a hatalom utódlásának kérdése felett.

Nemzetgazdasági életünk ismerőit nem érték készületlenül a bekövetkezett fordulatok, mint ahogyan az ellenzéki pártok kormányképes szervezeteit is csupán az események meggyorsulása hökkentette meg. Dinu Bratianu és Tatarescu tárgyalásait Titulescu és Duca audienciái követték a királynál és az uralkodó már meghallgatta Goga, Iunian nézeteit is a helyzet megoldásáról. A kormány előkészítette lemondólevelét s ez aktuálissá tette a kormányutódló kabinet összeállításának előkészítését is, amely sokkal komplikáltabb, sokkal aprólékosabb feladat, semmint a hét végénél előbb véget érhetne a válság, amelynek mielőbbi megoldása egyformán érdeke az ország alkotmányos fórumainak és népeinek egyaránt.

Attól függetlenül azonban, hogy Titulescu külügyminiszter elvállalja-e, vagy nem a nemzeti-parasztpárt elnöki tanácsa által csütörtökön ráhárított kabinetalakítási feladatot az uralkodó előtt, vagy vállalja valaki más, aki magában és a mögötte álló tömegekben erre elég felkészültséget és erőt érez, — minekünk, erdélyi magyaroknak az eljövendő új kormányval szemben csak a régi kívánságaink maradnak meg. Egyszerű, könnyen átérthető és még könnyebben teljesíthető program: adja meg nekünk is a termelőmunka egyenlő feltételeit és ennek a munkának kijáró megbecsülést! Az ország magyar néptömegeinek komoly nemzetgazdasági és kulturális sulya, értéke van: adják meg hát a demokrácia igazi liberális szellemében számunkra is azt a jogot, hogy leplezett presszió és leplezetlen elfogultság gátjai nélkül élhessük a magunk életét a törvények keretei között és érvényesülésünk által segíthessünk a mindenkor kormányunk, az általános konszolidáció munkájában.

Bárki is jön kormányhatalomra, igazi feladatait csak akkor töltheti be, ha programjából nem sikerül el az ország közel kétmillió magyarországi érvényesülését, de őszinte szándékkal és igaz szíjjel megadja maradéktalanul mindazt, ami ezt a kétmillió romániai magyarországot az életben tartó erő és az igazság előtt megilleti.

Duca vagy Titulescu

Kormánylista-kombináció -- Vaida miniszterelnök szombaton benyújtja lemondását -- A kormánybukás igazi okai

A feszült hangulatú elnöki tanácsülésen Vaida bejelentette, hogy a kormány visszalépése elkerülhetetlen

Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése

A Vaida-kormány távozása, amelyről már hetekkel ezelőtt beszéltek, a sinaiai audiencia után aktuális lett: már tegnap kirobbant a kormányválság, anélkül azonban, hogy a kormány hivatalosan benyújtotta volna lemondását. Vaida miniszterelnök ugyan felajánlotta az uralkodónak a kabinet távozását, a király azonban a lemondás végső bejelentésére három napi gondolkodási időt adott a miniszterelnöknek. Ez a három nap természetesen tág teret szolgáltat a kombinációkra, egyrészt a kormánybukás okait, másrészt pedig az új kormány összeállítását illetőleg. Bucaresti-i politikai körökben úgy tudják, hogy:

Vaida Sándor a három nap leteltével, vagyis szombaton, benyújtja öfelségének úgy a maga, mint az összkormány lemondását.

A kormányválság rendkívül érdekes okokra vezethető vissza. Ezuttal ugyanis nem csupán belpolitikai okok készítették a kormányt lemondásra, hanem olyan motívumok is, amelyek a külpolitikával állanak összefüggésben.

A kormány tehetetlensége idézte elő a válságot

Az első pillanatban Duca személye, illetve a liberális-párt került előtérbe. Egyes verziók szerint a Duca-kormányban Goga is szerepet kapna, amennyiben ő vállalná a belügyminiszeri tárcát. A délelőtti folyamán a következő kormánylista keringett a liberálisok között:

Miniszterelnök: DUCA.
Belügyminiszter: TATARESCU.
Pénzügyminiszter: BRATIANU DINU.
Igazságügyminiszter: FRASOVICI.
Ipar- és kereskedelemügyi miniszter V. SASU.
Közlekedésügy: VICTOR ANTONESCU.
Közoktatásügy: ANGHELESCU dr.
Közegészségügy: SAVEANU.
Külügyminiszter: TITULESCU.
Hadügyminiszter: SAMSONOVICI.
Államtitkárok: SALVESCU VICTOR, NEGURE, BRATIANU B.

Későbbi jelentések szerint a király előreláthatólag Titulescut bizza meg a kormányalakítással. Abban az esetben, ha Titulescu nem vállalná a megbízatást, akkor hivatalnok-kormány következik, amely feloszlatja a parlamentet és lefolytatja az új választásokat. Az eddigi hírek szerint a választásokat december 15-re írják ki. Egyelőre még bizonytalan az is, hogy a nemzeti-parasztpárt hogyan vesz részt a választásokon. Egyes verziók szerint ugyanis a Maniu-frakció külön indult a választásokba.

Titulescu nyilatkozik

A fővárosi lapok mint komoly eseményről írnak Goga csucsai tanácskozásáról, amelyen Balan nagyszabedű metropolita, a kolozsvári és az argesi püspök, valamint Lapedatu volt kultuszminiszter vettek részt. Megjelent a tanácskozáson Nichifor Crainic is, aki legutóbb lapjában a Calendarulban egy fascista irányú nagy klerikális párt szükségessége mellett szal-

A francia körök ugyanis bizalmatlanok voltak Madgearu pénzügyi politikájával szemben, annál is inkább, mert a pénzügyi tárgyalások során elkedvetlenedve kellett tudomásul venniük, hogy Románia részéről a fizetés terén nehézségek merültek fel. Hozzájárult a neheztelő hangulat kitermeléséhez az is, hogy

a belföldön hitlerista-propaganda indult meg, amely nemcsak Hitler jelszavait hangoztatta, de Hitlerben — többé-kevésbé nyíltan, vagy burkoltan — távoli szellemi irányítót is látott.

Ez az irányzat kézzelfogható dokumentummal szolgált akkor, amikor a szász néptanácsi választásokon a hitleristák jelentékenyen előretörték. Hozzájárult a kormány pozíciójának meggyengítéséhez a liberálisok erőyes fellépése és a tervezett monstre-felvonulás is. A liberálisokkal szemben a részben magára hagyott kormány nem látszott elég erősnek, a hitleristák előretörésére pedig a francia külpolitikai tényezők emelték fel tiltakozó szavukat.

Titulescu ma nyilatkozott a sajtónak és kijelentette, hogy nem kíván kormányt alakítani és továbbra is a külügyi tárca élén akar maradni. Folytatni akarja megkezdett külpolitikáját, amelynek legfőbb célja a Szovjettel való kapcsolatok felvétele és a Balkán-blokk megszervezése. Ujjá akarja szervezni a külügyminiszeriumot, valamint a diplomáciai kart. Erre vonatkozólag már törvényjavaslatot is készített.

Vaida miniszterelnök kényes kérdései

A fővárosi lapok még mindig foglalkoznak a sinaiai kihallgatással, amelyről érdekes részleteket közölnek. A Dimineata szerint

az uralkodó rosszaságának adott kifejezést Vaida előtt, azért hogy a kormány nem járt el kellőképpen olyan megmozdulások ellen, amelyek legutóbb a fővárosban indultak meg. Azok a gyűlések, amelyek legutóbb Bucarestben lefolytak, a kormány gyengeségének tanújelei. Az uralkodó a „Cultura Patriei” gyűlésére céltzott, ahol nyílt vita tárgyává tették a koronát.

Amikor Vaida az audienciáról távozott, nyilatkozott az újságíróknak és többek között ezt mondta nekik:

— Megkérdeztem egy vezető liberális politikust: „Akarnak-e Önök hatalomra jönni?” „Igen!” — volt a válasz. „Vannak-e Önöknek a mieinknél jobb megoldásai? Van-e Önöknek jobb garnitúrájuk? Pénzügypolitikáik tudnak-e finánciális csodákat tenni? Mert csak ebben az esetben jöhetnek Önök hatalomra!”

Az esti órákban jelent az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítója: A politikai élet most már a kormány távozásának jegyében zajlik. A politika vezéregyéniségei a várható esélyeket latolgatják. Különösen a gogisták körében az optimizmus, Goga és pártja hajlandó

lenne egy esetleges Duca-kabinet támogatására, ha egy-két miniszteri tárcán kívül megfelelő számú prefektusi állást is a rendelkezésére bocsátjanának.

Nagy érdeklődés kíséri Maniu alakját. Kiváncsian várják, vajon kilép-e rezerváltságából. Remélik, hogy ezuttal sikerül a kibékülést létrehozni Vaidával. Bratianu György pártja is nagyon bizakodó. Feltűnést keltett, hogy a Mihály-rend ünnepeit alkalmából rendezett sinai fogadtatás során az uralkodó hosszasan és melegen beszélgetett Vaitoianu tábornokkal, a liberális-párt egyik alelnökével.

Az uralkodó ezen az ünnepeken Mihailacheval is tartósabb ideig tanácskozott, akit sikerült meggyőznie arról, hogy a kormány krízisét nem az ő szándékai idézték elő, hanem a távozás magának Vaidának óhaja. A király környezete egyébként megállapítani kívánja, hogy nem szabad azt a hitet kelteni, mint ha a kormányt menesztette volna a legmagasabb tényező, ellenkezőleg, tárgyi okok teremtették meg az elkerülhetetlen válságot. Kerülni kell azt a színezetet, hogy a korona álláspontja játszott volna közre a krízis hirtelen kitörésében.

A Lupta arról értesül, hogy a kormánypárt elnöki tanácsa most már permanensen tanácskozik, mert minduntalan előfordulhat, hogy Vaidának döntő bejelentést kell tennie. Nem lehetetlen az sem, hogy Vaida nem szombaton, hanem még előbb megjelenik a királynál, aki megváltoztatva programját, esetleg pénteken a fővárosba érkezik és a fogadásokat itt eszközli. Ami a parlament őszi ülészakájának megnyitását illeti, az természetesen csakis az esetben történik meg, ha addig a válság megoldást nem nyer. Ha a parlament megnyitása a krízis tartamára esne, az esetben napról-napra a Kamara elnapolná magát és a miniszterek távollétében csak formális üléseket tartana.

Az elnöki tanács sorsdöntő ülése

A kormányválság izgalmas hangulatában feszült érdeklődés jegyében folyt le ma délelőtt a kormánypárt elnöki tanácsulása, amely 11 órakor vette kezdetét. A tanácsülésen az elnök dr. Vaida Sándor miniszterelnökön kívül Mironescu, Madgearu, Mihalache, Mirto, Pop C. István dr., Costachescu, Hatiegan Emil, Sepciuc-Saveanu, Pan Halipa, Voicu-Nitescu jelentek meg. Mihalache kissé később érkezett, mert külföldi vendége volt. A tanácsülésen Vaida nagyszabású expozét tartott, ismertetve a legutóbbi napok politikai eseményeit és miután vázolta a helyzetet, bejelentette, hogy

a kormány lemondását elkerülhetetlennek tartja, ezért elhatározta, hogy bejelenti az uralkodónak a kabinet visszalépését.

Az elnöki tanács a közlést tudomásul vette és felhatalmazást adott a miniszterelnöknek a további lépések megtételére abban az irányban is, hogy alkotmányos szokás szerint az utódlásra vonatkozó ajánlatát az uralkodó előtt megtegye.

E tekintetben az elnöki tanács Titulescu személyét tartja a legösszihillibbnek és az ő részére a parlament támogatását biztosítja.

Titulescu megbízatása tehát annál kedvezőbb lenne, mivel a kormány elkerülné a választások izgalma. Mihalache még az elnöki tanácsülés után érintkezést keresett Titulescuval, aki azonban déli egy órakor az uralkodóhoz elutazott. Előreláthatólag Vaida szombaton jelenik meg a királynál, hogy az elnöki tanács mai határozatának megfelelően az összkormány lemondását az uralkodónak bejelentse.

Az Adeverul estj száma már mint befejezett tény közli, hogy a kormány megbukott.

A kormánypárt elnöki tanácsülésével párhuzamosan a liberális-párt vezetősége is ülésezett, amelynek tárgysorozatán főleg a november 15-re kitűzött nagyszabású demonstráció szerepelt. Az ülésen Duca elnökölt. Általában az a vélemény uralkodik a liberálisok körében, hogy a demonstrációt föltétlenül megtartják, azonban az már nem az eredeti célkitűzés jegyében fog lezajlani. A demonstrációt ugyanis a kormány elleni manifesztációnak tervezték. Liberális körök biztosra veszik, hogy addig a kormány megbukik, a demonstráció tehát célját veszítette és ehelyett a király mellett fognak lelkesen tüntetni.

Kubában dörögnek az ágyuk

Az amerikai, angol és spanyol ingatlanok felgyújtására izgatják a lakosságot

HAVANNÁBÓL jelentik: Kubában ma egész nap dörögtek az ágyuk. A kormány elrendelte Atares erőd lövetését. A bombák súlyos károkat okoztak az épületekben. A kubai vizeken lévő amerikai flotta újabb parancsot kapott, hogy a legutóbbi utasítástól eltérően, ne induljon vissza az Egyesült-Államokba, hanem maradjon továbbra is a kubai vizeken.

Ma délelőtt tizenegy órakor a zendülők Atares erődbe vonultak vissza, ahol elsáncolták magukat. A kormánycsapatok valóságos bomba-záport zúdítottak a felkelők állásaira. Az ABC szervezet felszólította a lakosságot, hogy gyűjtsa fel az amerikai, angol és spanyol vállalatok ingatlanait. A szervezet ugyanis így akarja kiprovokálni a külföld beavatkozását. Havanna uccáin egész nap folyt a lövöldözés, a lakosság azonban már hozzászokott a

csatározásokhoz és folytatta rendes napi munkáját. Az eddigi jelentések szerint, a kubai fokradalomnak 52 halott és 183 sebesült áldozata van. A Patria és a Kuba nevű ágyúmaszárók, amelyek San Ambrosio erődöt vették ostrom alá, súlyosan megrongálódtak és több tengerész megsebesült. A kikötőben horgonyzó két amerikai cirkáló ma elhagyta a veszélyeztetett zónát.

Hire jár annak, hogy Uruguay nagykövétét, Fernandez y Medinat, egy bomba szétszaggatta. Ez a hír még megerősítésre szorul. Egyébként az ABC, szövetség a rádió útján közölte, hogy amennyiben San Martin 15.30 perccel (ottani időszámítás szerint) nem nyújtja be lemondását, megtámadják az amerikai ültetvényeket, gyárakat, hogy ezzel kényszerítsék Amerikát a beavatkozásra.

Katonai megtorló intézkedésekre készülnek Németországgal szemben

Paul Boncour erélyes rendszabályokat helyez kilátásba — Súlyos vádak Németország ellen

Genf-ből jelentik: A leszerelési Konferencia ma délutáni ülésén Henderson közölte, hogy az értekezlet az elnökséget a legszélesebb körű hatáskörrel ruházta fel és az elnökség minden olyan lépést megethet, amelyet a leszerelés előmozdítására alkalmasnak tart. Az elnökség így tehát érintkezésbe léphet olyan bizottságokkal és olyan nemzetek képviselőivel, amelyek érdekelték a leszerelési kérdésben, de nem tagjai az elnökségnek.

Párisi jelentés szerint az „Echo de Paris” úgy értesül, hogy Paul Boncour a külügyi bizottság ülésén kijelentette, hogy abban az esetben, ha Németország továbbra is ellenszegül a négyéves fegyverkezési ellenőrzésnek, akkor

a locarno-i egyezményt alkalmazják vele szemben, annak összes következményével.

A locarno-i egyezmény értelmében ebben az esetben

gazdasági megtorló intézkedésekre kerül sor.

Arra a kérdésre, hogy katonai megtorló intézkedéseket is alkalmaznak-e, Paul Boncour így felelt:

— Adjanak időt arra, hogy először az összes többi megtorló intézkedéseket működésbe hozzuk.

Ujabb jelentések szerint Sir John Simon angol külügyminiszter párisi tanácskozásai azért maradtak el, mert az angol kormány közben táviratot kapott Eric Drumond római angol nagykövettől, amelyben ez a Mussolini és Göring között lefolyt megbeszélések eredményét ismerteti. Berlni jelentések német diplomáciai körök hivatalos jelentését közlik. Eszerint az október 15-iki lépés első izgalmaiban az a hír terjedt el, hogy

Németország a Népszövetségből való kilépésével széttepte a locarno-i szerződést.

Német diplomáciai körök azt hiszik, hogy a kölcsönös megértés érdekében sokat jelent, ha leszögezzük, hogy a locarno-i szerződések még mindig érvényben vannak.

A francia Kamara ma kezdte meg nagy érdeklődéssel várt külpolitikai vitáját. Elsőnek a Tardieu-csoport részéről Montillot képviselő emelkedett szólamra, aki három Saar-vidéki kommunista Pfalzban történeti letartóztatásával foglalkozott. Az ügyvel kapcsolatban Montillot szóba hozta a Saar-vidéki népszavazást is, amelyet „szabadon és őszintén” kell végrehajtani. A képviselő harsolyozta, hogy a Saar-vidéken jelenleg terror uralkodik, amelyet felülről inspirálnak. Németország a terrorral a népszavazás elkerülését akarja kiprovokálni.

A francia Kamara külügyi bizottságának vitája során Guernut radikál-szociálista képviselő azzal vádolta meg Németországot, hogy felszerel.

Kifejtette, hogy Németország azért lépett ki a Népszövetségből, mert a leszerelési konferenciával kapcsolatban felmerülő ellenőrzések lelele-

nék azt, hogy Németország felfegyverkezik. Ezután Georges Mandel képviselő, Clemenceau egykori kabinetfőnöke fulmináns beszédet tartott a külügyminiszterhez, akitől megkérdezte, hogy meddig szándékozik még folytatni a győzelem likvidálásának politikáját? Nem látták, hogy

Németország mielőbb magához akarja ragadni egykori német területeit,

amelyek jog és igazság szerint Franciaországhoz tartoznak? Mit szándékozik tenni Franciaország a német fegyverkezés ellen? Nem szabad hozzájárulnia Franciaországnak a fegyverkezési egyenjogúsághoz, sőt követelni kell a 213. szakasz érvényesítését, amelynek értelmében joguk van nemzetközileg ellenőriztetni a német felszerelést.

Kiéleződött az orosz—japán helyzet

Moszkvából jelentik: A japán bombavetőrepülőgépek határsértése ügyében egyre jobban kiéleződik a helyzet Japán és Szovjet-orszország között. A Szovjet utasította tokiói nagykövétét, hogy újabb jegyzéket nyújt-

ARAKI japán hadiügyminiszter, aki háborút követel a Szovjet ellen

son át a japán kormánynak, amelyben a Szovjet tiltakozik az első jegyzék elutasítása ellen. Szokolnyikov helyettes külügyi népbiztos ma fogadta Ota moszkvai japán követet, akivel hosszasan tanácskozott az orosz-japán viszony kiéleződéséről. A külügyi népbiztos közölte a nagykövettel, hogy a szovjet nem vállal felelősséget mindazért, amit a japán repülőgépek orosz terület fölött való megjelenése idézett elő.

Meggyilkolták a jegyzőt és elrabolták az adókönyveket a hunyadmegyei Grind községben

A rejtélyes gyilkosság és rablás miatt nem tudják megállapítani, hogy mennyi adót fizettek és mennyivel tartoznak

Megdöböntő gyilkosság történt az elmúlt éjszaka a hunyadmegyei Grind községben. Ismeretlen tettesek megölték Poenariu János községi jegyzőt, akit a falubeliek a hajnali órákban találtak meg holtan az uccán. A gyilkosság előzményeiről, valamint annak részleteiről az alábbiakban számol be az Aradi Közlöny marosillyei tudósítója:

Grinden, valamint a szomszédos községekben, tekintettel arra, hogy ott nincs perceptor, a községi jegyző hajtja be az adókat. Poenariu János az elmúlt napokban Felsőlapus községben, valamint Grinden végezte az adóbehajtást. A délutáni órákban tért haza Felsőlapusról és a Grind község határában levő jegyzőségi hivatalba vonult vissza dolgozni. A jegyző csütörtökön a szomszédos községekbe akart kimenteni adóbehajtás végett és a szükséges iratokat, nyugtákat készítette elő. Vacsora után a jegyzőségen dolgozó egyik embert beküldte a faluba azzal a megbízatással, hogy szóljon a községi kocsisnak és figyelmeztesse, hogy csütörtökön reggel hét órakor legyen kocsijával a jegyzői hivatal előtt, mert a szomszédos községekbe indulnak. Ez az ember a faluból nem tért vissza, mert — mint később kiderült — a kocsmába ment, ahol több ismerőseivel szórakozott.

A jegyző ekkor este 11 óra körül személyesen indult be a faluba, beszélt is a kocsisal, majd pedig visszatért a jegyzői hivatalba. Alig dolgozott néhány percig a hivatalban, amikor lövés dördülésére lett figyelmes. A lövés egészen közélről hallatszott, úgy hogy a jegyző azonnal kiment az uccára, hogy megnézze, mi történik ottan? Alig lépett ki azonban az uccára, újabb lövés dördült el.

a golyó a mellén találta és a szerencsétlen ember holtan esett össze.

A szovjettel való gazdasági kapcsolatok felvételét

sürgetik a magyar külügyi bizottságban

Budapestről jelentik: A külügyi-bizottság ma ülést tartott, amelyen Gömbös Gyula magyar miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter tartottak expozét. Részletesen ismertették a miniszterelnök legutóbbi törökországi és bulgáriai utjának eredményeit, majd Kánya külügyminiszter kijelentette, hogy Magyarország nem törekszik szövetségi szerződések kötésére és a miniszterelnök látogatásai csupán a baráti érzés megerősítését célozzák.

A következő felszólaló Eckhardt Tibor volt, aki örömmel állapította meg, hogy a magyar külpolitika kitart eredeti alapelvei mellett és tartózkodik a szövetségi politikától. Buchinger Manó aggodalmát fejezi ki a magyar külpolitika felett. Sürgeti a szovjettel való gazdasági kapcsolatok felvételét, valamint a szomszédos államokkal való kereskedelmi összeköttetés szorosabbra való fűzését.

Ezután Bethlen István gróf emelkedett szólásra, aki hangsúlyozta, hogy sem német, sem francia, se nem angol-barát, hanem magyar-barát. Ebből a szempontból figyelni a külpolitika eseményeit. A Dunavölgy gazdasági viszonyainak rendezését a Mussolini-terv alapján látja megvalósíthatónak. Örül, hogy Genfben a magyar kormány ezt a tervet támogatja. A kormánynak élénk figyelemmel kell kísérnie a balkán-kérdést és a Szovjet külpolitikáját. A Szovjettel meg kell teremteni a gazdasági kapcsolatokat, mert ez a magyar kivétel szempontjából csak hasznos lehet. A távolkeleti kérdés fontossága szerinte szükségessé tenné a tokiói magyar képviselő felállítását. A leszereléssel kapcsolatban megemlíti, hogy Németország mintájára Magyarország sem járulhat hozzá a négyéves leszerelési próbaidőhöz.

A gyilkosságot csak később fedezték fel és annak előzményeit csak a megindult vizsgálat során derítették ki. Poenariu János özvegy ember volt és két kis árvája maradt hátra. A gyilkosságot a jegyző házvezetőnője fedezte fel, aki éjjel két órakor felébredt és akinek feltűnt, hogy Poenariu János még nem tért haza. A jegyző keresésére indult és a falubeliekkel együtt az uccán találta meg vérbe-fagyva.

Az eseményről azonnal értesítették a marosillyei perceptort, a főszolgabíró és a dévai csendőrpáncsnokságot, amelynek részéről egy csendőrkapitány érkezett ki a helyszínre a vizsgálat bevezetése végett. A nyomozást rendkívül módon megnehezíti az a körülmény, hogy az esemény éjszaka történt, annak tanuja nem volt, úgy hogy csak a falubeliek által hangoztatott gyanu alapján indulhat meg a vizsgálat.

Feltűnést kelt az a körülmény is, hogy a gyilkos tetteinek elkövetése után behatolt a jegyzői hivatalba, onnan

TITOKZATOS ROMÁN HERCEGNŐ repülőkatasztrófiája nyomán

diplomáciai bonyodalom keletkezett. — Tárgyalások a bécsi román követségen. — Rejtélyes gyermekcsempészs

Kalandos és bonyolult gyermekcsempészési eset foglalkoztatja az osztrák és a román rendőrhatalóságokat. Ez év tavaszán megjelent egy szanatóriumban Bécs környékén Bogdan Lidia hercegnő, Bogdan Are herceg követségi tanácsos felesége egy kis gyermekkel s mind a ketten ottmaradtak kezelés céljából. Néhány nap múlva a hercegnő azt mondta a szanatórium vezetésének, hogy haza kell utaznia pénzért, mert a devizakorlátozások miatt pénzt átutalni nem lehet, a gyermek addig maradjon orvos kezelésben. Romániából visszafelé jövet

a repülőgép Belgrád közelében lezuhant

és a hercegnő súlyosan megsebesült. Kórházba vitték, de az orvosok mindgyárt tisztában voltak vele, hogy menthetetlen. A hercegnő azt kívánta, hogy hozzák el a bécsi szanatóriumból gyermekét, akit szeretne megegyeztet látni. A belgrádi kórház igazgatósága megígerte a szükséges lépéseket, de mire a gyermek egy kísérő ápolónővel megérkezett, a hercegnő már meghalt. A kórházból értesítést küldtek a bécsi román követségre s intézkedést kértek, hogy mi történjen a hercegnő holttestével.

ková szállíttassák és mi legyen a gyermekkel.

A válasz az volt, hogy a koporsót küldjék Bucurestbe és a gyermeket is vigyék oda, nagyapjához, Vasilescu egyetemi tanárhoz, aki a bucuresti-i egyetem jogi karának dékánja. Így is történt. A minap Bécsbe érkezett Vasilescu tanár, az elhunyt hercegnő édesatyja, megjelent a bécsi román követségnél és interveiót kért, mert szerinte gyermekcsempészs történt.

A mentősorsjáték főnyereménye

semmi szia alatt nem maradhat a társulatnak, mert ha a főnyereményt valamelyik, netalán a társulat kezei között visszamaradt sorsjegy nyerné is meg, azonnal egy másik szám lesz húzva, úgy, hogy a főnyereményt feltétlenül az eladott sorsjegyek valamelyike fogja megnyerni.

Mindenki slessen sorsjegyet vásárolni, mert november 28-án van a sorsjegyek utolsó eladási napja. 3805

elvitte a főkönyvet, a nyugtakönyveket, valamint a különböző regisztereket.

A falubeliek vallomása szerint a jegyzőnek több ellensége volt és a viszony különösen a legutóbbi erőlyesebben megindított adóbehajtás után vált feszültebbé. Jellemző a helyzetre, hogy a Grind melletti Felsőlapuson legutóbb egyszer már megtámadták a pénzügyi hatóságok embereit. A megdöböntő gyilkosság igazolomban tartja az egész vidéket és a környék csendőrsége a legerőlyesebb nyomozást vezette be a titokzatos gyilkos kézrekerítésére. A gyilkos elfogása most már nemcsak az igazságszolgáltatás szempontjából bir jelentőséggel, de fontos azért is, mert a környék adózására vonatkozó összes iratok nála vannak és — tekintettel arra, hogy a jegyző meghalt — még csak hozzávetőleg sem lehet megállapítani, hogy mennyi adót fizetett és — főképpen — hogy még mennyi adóval tartozik.

Jegyzőkönyvbe mondta, hogy nem ismeri fel a gyermekben unokáját, akit évek óta nem látott, de úgy gondolja, hogy

idősebb, mint amennyi unokája lehet.

Különbö is fülébe jutott, hogy a gyermek egy Schönbergerné nevű steiri asszony gyermeke.

Megindult a nyomozás. A szanatóriumban megmutatták az elhunyt hercegnő sajátkezűleg kiállított bejelentőlapját, az ott hátrahagyott és zár alá vett ruhaneműeket, más felvilágosítást azonban nem tudtak adni, csak arról biztosították a bécsi román követség küldöttét és a nagyapát, hogy a szanatóriumban gyermekcsempészs nem történhetett. Ugyanazt a gyermeket küldték Belgrádba, akit a hercegnő mint a maga gyermekét jelentett be.

Most utólag kijelenti a bécsi román követség, hogy

Bogdan hercegnőt Romániába nem ismernek,

ilyen nevű román hercegi család nincs, de az lehetséges, hogy Bogdan Are nevű tisztviselője van a román külügyminiszteriumnak.

Arról sem lehet tudomása a bécsi román követségnek, hogy a titokzatos hercegnő kért-e születési bizonyítványt gyermeke számára, mert ez nem a követség, hanem a főkonzulátus dolga. A bécsi rendőrigazgatóságon egyáltalán

nem ismerik a rejtélyes eset legközelebbi körülményeit,

tehát azt sem tudhatják, igaz-e, hogy az állítólagos Bogdan hercegnő gyermekére igen nagy örökség vár.

MAI NAGY DISZ-MŰSORA!

BÉCSBEN forrongtak az emberek egyszerre 14 mozi pénztárai előtt, hogy hallhassák a legcsodálatosabb emberi hangot.

CORBOL

JOSEPH SCHMIDT

Minden idők legjobb tenoristája, hangja bámulatosan, tisztán és eng, minden hangszernél csodásabb, minden hangnál szebb

A SZERELEM VÁROSA

„Ein Lied geht um die Welt“

CHARLOTTE ANDER

VICTOS de KOVA   FRITZ KAMPERS

Szinhely: VELENCE és a TENGER!

AMTE evezősök bálja november 11-én este 9 órakor Ujaradon a KORNETT-féle vendéglőben.

239

Az AMTE autobuszokat indít vasárnap a temesvári AMTE—Kinizsi-mérkőzésre

Az Aradi Közlöny kiadóhivatalában lehet jelentkezni az autobusz-utazásra — Az utiköltség Temesvárra és vissza mindössze 80 lej —

Arad sporttársadalmának általános érdeklődéssel tekint a vasárnap Temesváron lezajló AMTE—Kinizsi-mérkőzés elé. Az AMTE vezetősége ebből az alkalomból gondoskodott arról, hogy közönsége és drukkerai minél olcsóbban vehessenek részt ezen az érdekesnek ígérkező mérkőzésen és az utat a lehető legkényelmesebben tegyék meg. Ebből a célból az AMTE vezetősége társasutazást rendez és az érdeklődőket kényelmes autobuszokon viszi Temesvárra.

Az AMTE temesvári látogatása nemcsak az AMTE közönségének körében tarthat érdeklődésre számot, de Arad sportjának szempontjából is jelentős esemény. Az AMTE akciójának elősegítése végett vállalkoztunk arra, hogy a társasutazásra való jelentkezéseket az Aradi Közlöny kiadóhivatalában fogadjuk el. Ezért felhívunk mindenkit, akik a vasárnapi AMTE—Kinizsi-mérkőzésen részt akarnak venni és az oda-vissza utazást kevés költséggel akarják megtenni, még ma jelentkezzenek az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, sportrovatunk vezetőjénél. Tekintettel arra, hogy csak néhány autobus áll rendelkezésre, ajánlatos, ha az érdeklődők minél előbb jelentkeznek, mert csak így biztosíthatjuk számukra a szükséges helyeket. Az utiköltség oda-vissza mindössze 80 lejbe kerül. Az utazást az AMTE vezetősége rendezi, amely az indulás pontos idejét és helyét az Aradi Közlöny útján idejében tudatja a közönséggel. Jelentkezni tehát máától kezdve szombat délig lehet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. A társasutazásra vonatkozólag

egyébként az alábbiakban adjuk az AMTE vezetőségének felhívását:

AMTE-isták!

Az utóbbi időben diadalmasan szereplő futballcsapatunk, mint köztudomású, vasárnap Temesváron vendégszerepel, amikor is ellenfele a legendás hírű Kinizsi lesz. A meccs eredménye óriási jelentőséggel bír a bajnokságban elért poziciónk megerősítése érdekében és ennek elősegítésére elhatároztuk, hogy drukkereinket előnyös feltétel mellett átvisszük Temesvárra. Az oda-vissza utazást kényelmes autobuszokon óhajtjuk lebonyolítani, amelyek a temesvári pálya belterületéig viszik utasainkat, ahol a jelentkezők a lezállásnál megkapják belépőjegyeiket, amelyeket előre elküldött megbízottunk vásárolt meg. A jegy ára a lehető legkedvezményesebb lesz.

Az utazás díja mindössze 80 lej! Ez a minimális összeg, hisszük, mindenkinek lehetővé teszi, hogy kedvenc csapatát Temesvárra kísérje. AMTE-isták! Támogassátok lelkesedéssel a csapatot győzelme kivívásában! Sporttársi üdvözléssel: az AMTE vezetősége.

Drágul a szörme Neuländernél még olcsó

Arad, Fischer Eliz-palota. 3669

Dayka Margit elhagyott férje levelet ír...

„Ember még úgy nem csalódott nőben, mint én”

A budapesti művészvilág érdeklődését hiteket óta foglalkoztatja az a hír, amely szerint a tünneményes karriert befutott Dayka Margit, a Vigszínház sztárja, Kolozsváron beadta válópörét férje, Kovács Károly, ugyancsak a Vigszínház jeles művésze ellen.

Dayka Margit férje erről a pikáns, háttérű művészházasság-botránnyról a következő megható levelet intézte egy Váradon élő ismerőséhez:

— Számomra még ma is hihetetlen Margit távozása. Isten mentsen! Nekem nincs és sohasem is lesz szándékomban valaha is rosszat mondani róla. Hiszen — feleségem volt. Akit nagyon, nagyon szerettem. Éppen ezért végtelenül fáj, amit velem tett. Kimondhatatlanul nagy csalódással, keserű szájjal vettem tudomásul azt, hogy a női hűség és hála csak a mesék világában létezik...

Margitot azért vettem feleségül, mert más volt életemben, mint a többi nő. Egyszerűsége, őszintesége megragadott és látva, érezve azt a mély vonzalmat, amit irántam érzett, azt a nagy ragaszkodást, amellyel hozzám fűzte magát — pedig hűd el, eszem ágában sem volt valaha is nősülni! — feleségül vettem.

Igen tehetséges színész nő volt. Sokat foglalkoztam vele. Tanítottam, oktattam, sok stílusos dologra szoktattam, ugyanis, mint színésznőt, ugyanis, mint embert...

Budapesti szerződése is tölem indult ki — amivel világért sem azt akarom jelezni, hogy nálam nélkül, tehetsége révén valaha be nem érkezett volna — de annyi tény, hogy az én nagy ígéretem rovására, mindent elkövettem, hogy ez mihamarabb beteljesedjék. Magammal, pályámmal nem törődve, minden igyekezetem arra irányult, hogy Margit számára simára egyengessem — még a kivételes tehetségű sztárok részére is — rögzös nehéz színházi utat, amelyen járva

aztán felérkezett a legirigyeltőbb művészi magasságokba...

Ezer áskálódás, intrika közepette súlyos betegség is gyötörte feleségemet, akit úgy ápoltam, azzal az odaadó szeretettel, amivel anya övezi körül féltett gyermekét, Margit hálás is volt ezért, egész a nyárig... Amikor erdélyi turnénk alatt, De ne is beszéljünk erről többé. Haza jöttünk Pestre. Mindent megbocsájtottam, Mindent elfelejtettem.

Egy napon hazaérkeztem és lakásunkat keresen találtam. Vártam, vártam, Margit nem jött. Sem aznap, se másnap. Végtelenül szerettem, egy férfi szívének minden melegével és százszorosan kínos volt számomra megtudni, hogy Margit ott beadta ellenem a válópört. Még erdélyi turnénk alatt történt, hogy egy fiatal, kezdő színészt vettem pártfogásom alá, aki azzal hálálta meg jószágomat... de nem is öt hibáztatom... Egy nő, az Asszony akkor veszti el fejét, amikor erre semmi oka...

Tul a váláson s Margit elvesztésén legjobban az fáj, hogy a kolozsvári lapokban izléstelen nyilatkozatokkal beszélt bomló házasságunkról s a multról, de egy szives gesztust még onnét sem tudott felém küldeni...

Eddig a levél.

És mint oly sokszor az életben a válás egy boldognak hitt művészházasság után tesz pontot, hogy aztán — új szerelmek — új házasságok happy-endjével nyerjenek ismét boldog befejezést.

Pilisiné kozmetika

Verbos-ház (Minorita-templommal szemben.) — Mindenféle szépséghibák szakszerű eltüntetése.

Tölgy és bükk parketta-bulladék

(paprikásfa) száraz, egészséges, lédús-ként 130 lejért ismét kapható a

Patria si Ferestraul Aradan S. A. R.

pentru exploatarea lomnelor

Radnal-uti telepén.

Az aradi Magyar Párt eredményes kulturális és szervező munkája.

A Magyar Párt intéző-bizottsága csütörtökön este ülést tartott dr. Barabás Béla elnöke alatt. Az intéző-bizottság tagjai nagy számban jelentek meg az ülésen. Dr. Barabás Béla elnöki megnyitóját után Fränkl Alfréd főtitkár beszámolt az utóbbi hetek lüktető tempójú munkájáról, amelynek során az aradi magyar színház érdekében kifejtett tevékenység eredményét regisztrálta. Megállapította Fränkl főtitkár, hogy a magyar színház fellendítésére alakult propaganda-bizottság lelkes aktivitást fejtett ki és a színházpártoló közönség egyre jobban gyarapszik. A főtitkár beszámolója végén felkérte az intéző-bizottság tagjait, hogy látogassák a közeljövőben megnyíló színház előadásait családtagjaikkal együtt és csináljanak propagandát ismerőseik körében. Dr. Barabás Béla meglehetősen szavakkal köszönte meg a főtitkár beszámolóját és elismerését fejezte ki a propaganda-bizottságnak. Egyben köszönetet mondott az aradi magyar sajtónak, amely kezdettől fogva a színházakció mellé állt és lelkesen pártolta azt.

Ezután a szervező-bizottság beszámolója következett, amelynek során dr. Parecz Béla, a szervező-bizottság elnöke elmondta, hogy a szervezkedések Aradon és a megyében csendben folynak. A legrövidebb időn belül felkeresik a megyei tagozatokat, hogy megbeszéljék az új vezetőség megválasztását, amennyiben a tagozatok csoportosítása minden négy esztendőben lejár és a Magyar Párt központja is ilyen irányú átszervezéseket akar levezetni a közeljövőben. Dr. Barabás Béla megköszönte dr. Parecz Béla beszámolóját, majd Lászlóné-Prohászka Elvirának adta át a szót, aki mint a közművelődési szakosztály vezetője, elmondta, hogy a szakosztály szép munkát fejt ki, amennyiben legutóbb is a Liszt Ferenc zene-egyesülettel együtt, Pécskán tartottak nagyszerűen sikerült estélyt. Beszámolt a Magyar Naptár kiadásáról, amelynek sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy 3000 példányból 1000 példány elfogyott. Végül bejelentette, hogy a közművelődési szakosztály előadásorozatát, bár kissé megkésve, mégis megtartják „A kultúra és a történelem nagyjai” címmel. Az előadásorozat programja most a következőképpen alakult: November 17-én: dr. Barabás Béla „Kortársaim”, november 24-én egy román előadó „Román-magyar testvériség” címmel tart előadást, majd december 1-én S. Schmidt Loncy „Csiky Gergelyről”, december 8-ikán Lászlóné-Prohászka Elvira: „Hires asszonyok”, december 15-én dr. Windholz Béla: „Az orvostudomány nagyjai”, január 5-ikén Lendvay Ferenc: „Hires színműírók” címen tartanak előadásokat.

Dr. Barabás Béla indítványára L.-Prohászka Elvirának köszönetet szavazott a Magyar Párt intéző-bizottsága, majd Muzsya József emelkedett szólásra és előadta, hogy az aránytalanul nagy látványossági adók megakasztják a közművelődési szakosztály munkáját, mert az előadások után olyan magas taxákat szednek, hogy szinte félnek már előadásokat rendezni emiatt. Kérte, hogy intervenáljanak a városi tanácsosoknál, hogy járjanak el az ügyben.

Zárlatot rendeltek el a magyarországi Haynau-birtokra

A véreskezű hóhér leszármazottai nem fizetik a közterheket a vérdíjban kapott hitbizományért

Nyíregyháza közelében néhány ezer holdas hitbizomány még ma is a magyar nemzet véreskezű hóhérának, báró Haynau tábornoknak a nevével viseli. Az 1848-as szabadságharc leverése után kapta Haynau a megbízást, hogy Bresciában megismert módszereivel likvidálja a magyar szabadságharcot és méltó módon büntesse meg a „lázadókat.” Ekkor már volt Haynau-nak egy díszítő jelzője, amely olaszországi működése közben ragadt rá. Bresciai híjának hívták, mivel sorra végeztette ki az olasz hazafiakat és tömegesen korbácsolta meg Bresciában a nőket.

Ezek a módszerek magyarországi működése során is alkalmazásba kerültek és mindenki tudja, hogy hány magyar szabadsághóstit juttatott bitóra, vagy puskacsővek elé. Haynau véres munkájának dus gyümölcse lett az a néhány ezer holdas földbirtok, amelyet Szabolcs megyében kapott egy magyar szabadsághős elkobzott vagyonából. Amikor kegyvesztett lett, ott telepedett le egyidőre és Jókai Mór, a nagy mesemondó róla mintázta „Az új földesur” Ankerschmidt lovagját.

A Haynau-család Haynau halála után mindmáig megtartotta a hitbizományt, amelynek minden jövedelmét Ausztriában költötték el. Az örö-

kösök, Haynau leszármazottjai Bécsben élnek és nem igen látogatnak el Magyarországra, hacsak a nyíregyházi törvényszéknek a hivatalos lap legutóbbi számában közzétett hirdetésménye ide nem szólítja őket.

A hirdetés szerint a báró Haynau Gyula-féle hitbizomány ügyében — tekintettel arra, hogy

a hitbizományi birtokos a közterheket, ismételt felhívás dacára nem rendezte,

— aminek következtében a hitbizomány ellen a kincstár javára a végrehajtási zárlatot is elrendelték — továbbá, mert a hitbizományi birtokos a neki adott kölesön részleteit sem törleszti — a hitbizományi rendelet 67. szakaszának körüli intézkedés megtétele elkerülhetetlennek látszik — mielőtt azonban a törvényszék a hitbizományi zárlat elrendelése kérdésében érdemben határozna, elrendeli a hitbizományi érdekeltet meghallgatását s ennek foganatosítására határnapul 1933. évi november 16. napjának délelőtti 9 óráját tűzi ki, amikor a távolabbi és ismeretlen várományosokat megidézi.

A hirdetés szerint tehát a Haynau-birtok növényesen zár alá kerül.

Letartóztatták „a világ legszebb

kémnőjét” Világosság derül a Tower titokzatos foglyának tragédiájára — Ujabb fejlemények a háború utáni idők legizgalmasabb kém történetében — Szerelemért, yag katonai titkokért kapta a pénzt a letartóztatott Stewart hadnagy?

Helsingforsból jelentik: Londonban, mint ismeretes, óriási feltűnést keltett annak idején, hogy Bailie Stewart, az angol hadsereg egyik legdélcegebb gárdahadnagya, a Towerba került és senki sem tudja, miért. Csak később tudódott ki az előkelő londoni társaság nagy meglepetésére, hogy a gárdahadnagyot kémkedés gyanúja miatt tartóztatták le. A hadnagy egy rendkívül szép, titokzatos kémnő hálójába került.

A kémnő, mint most kiderült, egy kiterjedt nemzetközi kémszervezet vezetője, amelynek

SHERLOCK HOLMES:

számai egy újabb szenzációs letartóztatás révén Finnországon keresztül Oroszországig vezetnek.

A kémnő, Martin Mária Luiza, ravaszágban és vakmerőségben méltó utódja a világháborúban szereplő „Doktor kisasszony” elnevezésű német kémnőnek és azonos azzal a titokzatos névvel, aki a Bailie Stewart elleni perben mint háttérben rejtőző mozgatóerő szerepel.

Néhány héttel ezelőtt W. A. Pentekäinen finn tartalékos hadnagy autón érkezett a finn-orosz határ közelében levő egyik kicsiny falucskába. Másnap reggel a parasztok megtalálták az elhagyott autómobil az országúton. A kocsiiban rengeteg lőszer, térkép, fényképfelvétel és katonai természeti feljegyzés volt. Néhány nappal később ben jelentés érkezett Oroszországból, hogy Pentekäinen hadnagyot kémkedés gyanúja miatt letartóztatták.

A letartóztatott finn hadnagy előélete nagyon homályos és változatos.

Mint cipőtisztító kezdő pályáját Helsingforsban.

de a finnországi kommunista forradalom alatt már titokzatos szerepet játszik a kommunista pártban, azután földmunkás lesz, végül sikerül belépnie a finn hadseregbe, csakhamar tiszt lesz belőle és mint ilyen filmfelvételeket készít a vezérkar számára.

Tiszti minőségben sokszor teljesített éjszakai szolgálatot a vezérkar épületében és

ezt az alkalmat használta fel arra, hogy lefényképezze a titkos okmányokat.

Utóljára néhány nappal a szökése előtt tartott éjszakai szolgálatot és valószínűleg ekkor észlétette ki okmánygyűjteményét. A reá következő napon eltűnt, egy ideig a határ mentén kalandozott, azután a finn-orosz határon levő falucskában tűnt fel.

A finn katonai rendőrség nyomozása kiderítette, hogy a hadnagy, a megszerzett anyag leg-

nagyobb részét külföldi kémeknek és ügynököknek adta el. A finn hatóságoknak sikerült három ügynököt letartóztatniuk. Mind a háromnak amerikai utlevele volt és az egyikük, egy Jakobson nevű állítólagos kanadai tanító megnevezte a banda igazi vezetőjét, egy hölgyet, aki a legjobb finn társaságokban fordul meg. Néhány nappal ezelőtt letartóztatták ezt a nőt is. Mint kiderült, Martin Mária Luiza nagyszabású társadalmi életet folytatott és nemrégiben avatta fel új, elegánsan berendezett otthonát.

A felavatási ünnepségen a finn főváros legelőkelőbb társasága vett részt.

Mária Luiza egy év óta él Finnországban, ahol

CLIVE BROOK

csakhamar utat talált a legelőkelőbb körökhöz, de különösen szívesen ismerkedett magasrangú katonatisztekkel. A lakásában tartott házkutatás alkalmával a rendőrség nagymennyiségű kom-

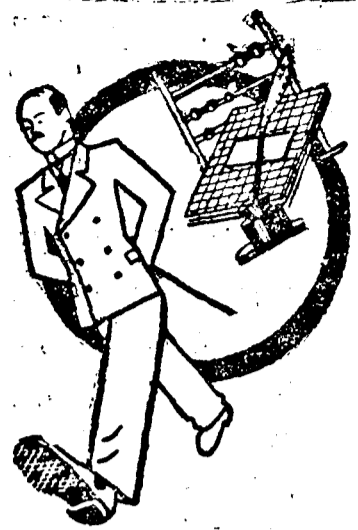
Merényletet terveztek Litvinov ellen

Amerika elismerte a szovjetet

Washingtonból jelentik: Ma fontos tanácskozás folyt a külügyi hivatalban Roosevelt, Litvinov és Hull részvételével. A megegyezős létrejött és eszerint Amerika elismerte a szovjetet. Hír szerint a tanácskozás folyamán Roosevelt azt követelte a szovjet külügyi népbiztostól, tegyen ígéretet arra nézve, hogy megszüntetik a kommunista propagandát az Egyesült-Államok területén. Litvinov, a követelést elfogadta.

Amerikában nagy feltűnést keltett az a hír, hogy merénylet készült Litvinov ellen. A washingtoni rendőrség letartóztatott egy volt cári tisztet, aki állítólag be is vallotta, hogy merényletet tervezett az orosz külügyi népbiztos ellen.

Későbbi jelentés szerint a New-York Herald Tribune arról számol be, hogy Roosevelt és Litvinov között megegyezős jött létre a szerződés alapvonalának tekintetében. A szovjet hivatalos elismerésére pénteken kerül sor. Arról a 325 millió dolláros adósságról, amelyet Kerenszky-féle adósságnak neveznek, egyelőre nem tárgyalnak, hanem egy későbbi időpontban veszik majd elő ezt a kérdést.

Az én talpam Okmatalp
Kevés pénzért soká tart

**PALMA
OKMA**

tartó talp
nem árik át,
tartóssága
csodával határos

Ezt kérje!

promittáló anyagot és ezenkívül 700 fontot talált angol bankjegyekben. A pénz több borítékba volt csomagolva és mindegyik borítékban titkos betűjelzések voltak. Megállapították, hogy Mária Luiza azelőtt állandóan Berlinben tartózkodott s ez a körülmény teljesen egyezik a londoni kémkedési per adataival. Az angol hadnagy Berlinben ismerkedett meg egy Mária Luiza nevű feltűnően szép nővel, akinek családi nevét és címét sohasem tudta meg. A nővel később többször találkozott Hollandiában és minden alkalommal jelentős összegű pénzt kapott a nőtől. Az angol nyomozó hatóságok szerint a hadnagy ezt a pénzt kémszolgálatok fejében kapta. Bailie Stewart azonban ezzel szemben állhatatosan azt hangoztatja, hogy

„erotikus szolgálatok” fejében kapott anyagi támogatást a titokzatos hölgytől.

Holnapról a **SELECT**-ben

CENTRAL-MOZGO: Premier, CSÓKOL VERO-NIKA (Gruss und Kuss, Veronika), Gaál Franciska és Paul Hörbiger legjobb zenés vígjáték-szlagere, Csupa derű, szellemesség, ötletesség az egész film, melynek annyi természetes kedvességgel él minden figurája a vetítőtársznon, hogy ez már nem színjáték, hanem élet. A többi főszerepekben: Otto Wallburg és Hilde Hildebrand. Jegyvek szombatra és vasárnapra már ma is kaphatók.

SELECT-MOZGO: Kizárólag ma: Sylvia Sidney és Fredrich March kitaláló filmje: SZENVEDÉLYEK RAESZOLGAI. Helyárak: 8, 10, 15 és emeleten 20. lej. repülőbétveggel együtt.

A csálai véres dráma az aradi törvényszék előtt

Megvesztegetéssel vádolt az áldozat apja két terhelő tanut — Váratlan szerencsétlenség vagy gyilkosság? — December 5-én folytatják a főtárgyalást

Nagy érdeklődés közepette kezdte meg ma az aradi törvényszék a Csála-telepi gyilkosság ügyének főtárgyalását. Az ügyet a bíróság Moldovan—Sulatiu-tanácsa tárgyalta, a vádat Mandru Miklós ügyész képviselte. A vádlottak padján Babau Demeter csálai erdőőr ült, gyilkossággal vádolva. A vádirat szerint ez év februárjában történt, hogy Kolompár György 17 esztendő aradi cigánykovács Varga Pál barátja társaságában a csálai erdőbe ment, hogy ott rőzsét szedjen. Mindketten írásbeli kiutalással rendelkeztek, a város ugyanis hasonló utalványokat bocsátott ki a munkanélküliek számára. Rőzsészedés közben találkoztak Babau Demeterrel, aki elvette tőlük baltájukat. Varga Pál eltávozott, Kolompár pedig ottmaradt és vitakozott az erdőőrrel. Amikor az erdő végéhez ért, fegyverlövést hallott, mire futásnak eredt és elmenekült. Közben Kolompár és Babau között éles vita folyt az elvesztett balta miatt és a vita folyamán Babau lökte Kolompárt, aki sérüléseibe belehalt.

A mai főtárgyaláson a tanúk egész sorát hallgatták ki. Többek között vallomást tett Kocsis Tódor közrendőr, aki elmondta, hogy több esetben őrködött az erdőnél, ahol a cigányok erősen lopkodták a fát. Egy ízben őt is megátámadták a fatolvajok, akikre tehát vigyázni kellett. Vallomást tett maga a vádlott, aki azt állította, hogy Kolompár megátámadta s dulakodás közben mindkettőn a földre zuhan- tak, ahol a fegyver véletlenül elcsúszt és a cigánytűt érte a lövés. Kijelentette, hogy hivatali kötelességét teljesítette mindvégig, s nem érzi magát bűnösnek. Ionescu Sándor dr. törvényszéki orvos és dr. Luttwák orvosszakértő tették meg ezután jelentésüket, amely szerint Kolompárt álló helyzetben és valószínűleg távolságról lötték le. Király Lajos elmondta, hogy Babau három-négy hónappal ezelőtt utánalótt, mert fát lopott az erdőből.

— Elnök: Miért lopatok?

Tanu: Nagy a szegénység, rákényszerített a nyomor.

Kovács Lázár vallomása szerint Babau kijelentette tanuk előtt, hogy Kolompárt azért

Színház—Művészet—Irodalom

A szellemes szöveg, a ragyogó muzsika és a pompás előadás operettje a „Kék lámpás”

Szakadatlanul folynak már a színházban a próbák, hogy a november 15-iki szezonkezdés ragyogó formában történjék meg. Fehő Ervin főrendező a legmagasabb szinten álló rendezéssel hangolta harmonikus egységbe az együttes munkáját, Timár Illa és Ágoston Baba alakítják az operett primadonnaszerepeit. A szubrett szerepben Somlay Julia mutatkozik be. Tunyosy Péter, Fehő Ervin, ifj. Szendrey Mihály, Kozma Hugó, Kun Dezső, Szendrey Mihály, Hegyessy Magda, Dálnoky Dudus, Németh Nelly, Szabó Gyula, Barsonyi Imre, Lenkey István, Odry László, stb. vizslik sikerre a darabot.

* Heti műsor. Szerdán, csütörtökön, nértéken este fél 9 órakor Kék lámpás. (Harmath—Szilágyi—Brodsky-operettudonság, pazar kiállításban, szezonnyitó előadások). Szombat este 9 órakor: Kék lámpás. Vasárnap délután 3 órakor és este 9 órakor: Kék lámpás, 6 órakor: Timosa, a cár katonája. (Életrajz, mérsékelt helyárak).

* Az aradi színház ruhatára és büfféje bérbeadó. A színház igazgatósága közli, hogy a ruhatár és a büffé az idei szezonra bérbeadó. Ajánlattevők naponta délelőtti érdeklődhetnek a színházi irodában.

* A színház igazgatósága miniszteri engedéllyel oktatási tanfolyamot nyit, amelyre jelentkezni lehet naponta a színházi irodában. A jelentkező alkalmas növendékeket gyakorlati oktatásban is részesítik, azonfelül a vizsgára díjmentesen bocsátják őket.

lőtte le, mert két évvel ezelőtt megátámadták az erdőben és megkötözték. Lingurár Éva kijelentette, hogy Babau őt is megátámadta, amikor az erdőben rőzsét gyűjtött, dacára annak, hogy utalvánnyal rendelkezett. A tanúk általában csak keveset tudnak magáról a gyilkosságról és a mellékkörülmények tekintetében adnak felvilágosításokat. Érdekes intermezzója volt a tárgyalásnak, amikor az áldozat apja két rendőrrel összeveszett. Az egyik tanut hallgatták ki és szóba került egy Simandan György nevű buzsáki lakos, akinek kihallga-

tását több ízben elrendelték, de egyik esetben sem jelentkezett. Simandan körül a hallgatóság sorában összetűzés keletkezett az egyik rendőr-tanu és Kolompár apja között és Kolompár azt kiáltotta hangosan a tárgyalóteremben:

— Be fogom bizonyítani magáról és kollégájáról, hogy hamisan vallottak. Tanuim vannak arra, hogy az egyikük tízezer, a másik ötezer lejt kapott, hogy az erdőre kedvező vallomást tegyenek.

Moldovan Sabin dr. elnök csendre intette a vitakozókat és ezután folyt tovább a tárgyalás. Déli két órakor félbeszakították a főtárgyalást, amelyet délután folytattak. A délutáni órákban is több tanut hallgattak ki, majd úgy a vád, mint a védelem új tanukat jelentett be, akiknek kihallgatását kérte. Az áldozat családja nevében dr. Timár Andor fegyverszakértő kihallgatását kívánta, amit a bíróság el is rendelt. A főtárgyalást december 5-ikén folytatják.

Csak két nevet említünk:

GAAL FRANCISKA,

PAUL HÖRBIGER

Csak egy filmcímet mondunk:

CSÓKOL VERONIKA

MA!

Meggyilkolták Nadir kánt, Afganisztán uralkodóját

A meggyilkolt király fia foglalta el az afgán trónt — Ujabb forradalomtól féltik Afganisztánt

Londonból jelentik: Megdöbbentő királygyilkosság hírével közli a Reuter Távirati Iroda Kabulból. Nadir Sah Gázit, Afganisztán uralkodóját sétája közben a palota kertjében meggyilkolták. A gyilkos az udvari körök egyik tekintélyesnek és gazdagnak ismert tagja, aki politikai okokból ölte meg Nadir királyt. Az udvari kamarilla és a testőrség azonnal

letette a hűségesküt Nadir 19 éves fiának, Mohamed Zahir herceg kezébe, aki elfoglalta az afgán trónt.

A királygyilkosságról részletes jelentések még hiányoznak és így egyelőre nem tudják, ho-

NADIR KÁN, és ősi szokásukhoz ragaszkodó körök haragját magára vont a így.

élete állandóan veszélyben forgott.

Nadir Sah, aki 1919-ben, a függetlenségi háború után felvette a győző: El Ghazi melléknevet, az ősi afgán királyi ház mellékágából származott és egyike volt az ország leggazdagabb főnemeseinek. Európában nevelkedett és mikor visszatért hazájába, az afgán reformpárthoz csatlakozott. Mint kitűnő katona csakhamar átvette az afgán hadsereg irányítását,

amely felszabadította az országot az idegen hatalom alól. Amanullah akkori hadügyminiszter lett, majd amidőn a király vérsürdöbe fojtott egy felkelést, összekülönbözött Amanullah-val és Párisba utazott. Már ekkor sokkal népszerűbb volt az afgán törzsek körében, mint az uralkodó, mert sikraszállt mindenkor a jo-gaikért. Párisból Nizzába költözött, ahol fő- uri, fényes életmódjával kellett általános fel- tűnést.

Amanullah szorongatott helyzetbe került 1928-ban, mert a törzsek felháztak és egy másik királyi herceg, Habibullah vonult az afgán törzsek élén a főváros felé. Ekkor Amanullah segítségül hívta Nadir Sahot, aki azonban későn érkezett, mert időközben Amanullahnak Indiába kellett menekülnie. Nadirnak mégis sikerült a trónbitorló Habibullah-t visszaszorítania a hegyek közé s mikor Amanullah Rómában lemondott az afgán trónról, a hadsereg Nadirt afgán emírré kiáltotta ki. Nadir kán azóta egyre uralma megerősítésén fáradozott és modernizálta országát, amivel nagyon sok ellenséget szerzett magának az ősi hagyományok hívei körében. Ellenséget egyre élete ellen törtek, míg tegnap sétája alkalmával meggyilkolták. Angol politikai körökben attól tartanak, hogy Nadir kán halála újabb forradalmat idéz elő Afganisztánban.

PALESZTINA

utazások, igen kedvező feltételekkel, rendezői:

HAMBURG-AMERIKALINIE

S. A. R.

Mérsékelt utiköltség

Constanca—Haifa—Constanca között. Jelentkezések, információk, kizárólag:

KUNSTLER Vizum- és Utazási Irodában Aradon

Bul. Regina Maria 24. Telefon 86. szám.

HIREK

Az asszony az oka...

E. W. Burjen, a csikágói egyetem társadalomtudomány tanára, körkérdezt intézett hatezer házaspárhoz, amelyben felszólította a címzetteket, mondják meg őszintén és becsületesen, micsoda okok játszanak közre legelsőbb és leghatékonyabban a családi civódások felidézésében. A beérkezett válaszok alapján, a kiváló társadalomtudós az alábbi korszakalkotó parancsot adta ki a leendő asszonyoknak:

1. Ne bíráld anyósod ósdi felfogását. 2. Ne próbáld megjavítani házastársi rendszerét. 3. Ne háborodj föl azon, hogy szörmentén bántk a tulajdon kedves magzatával. 4. Ne tartsd tulzásnak a vele szemben kötelező udvariassságot. 5. Ne bíráld szokásait. 7. Viseld megadás-sal, hogy az urad anyja és naponta háromszor hivatkozik jogaira.

A válaszból kitűnik, hogy a házaselet, mint olyan, attól a perctől kezdve, amikor a földön az első formális házasságot megkötötték, eddig a pillanatig semmit sem változott. Az első házasság ugyanis, amely mint tudjuk, Kr. e. 47526-ban kötöttet Mezopotámiában, az Eufrátesz-folyó mentén végzett petróleumkutatások alkalmával előkerült kőbe vésett feljegyzések állítása és tanúsága szerint, az anyós miatt bomlott fel. A helyzet tehát e tekintetben 47000 esztendő alatt hajszálnyit sem tokdott el a boldogtalan házaspárok javára. Megtudjuk továbbá a válaszokból és az összeállított parancsból azt is, amit 47526 esztendő óta tud minden férfi és férfi, amit tud minden asszony is, csak 47526 év óta nem akar bevállalni. Azt nevezetesen, hogy a férfi csupa türelem, csupa megadás, csupa gyengédség az anyósával szemben. Az asszony, az, aki nem tudja elviselni az anyósát a házaselet közelében. A férfi nyel, tűr, hallgat, inkább elbujdosik a nyomorult hazuról, hogy borba öntse a bánatát, vagy egy andalító mulatóban idegen, de megértő hölgyek társaságában keressen feledést a méltatlan anyósi bántalmakra, az asszony viszont se nem tűr, se nem hallgat, hanem egyszerűen szembeszáll az anyósával és a maga harci felkészültségének ádáz fölényével felkorbácsolja benne a jogos ellenállás őrdögét.

Hatezer házaspárt kérdezett meg E. W. Burjen tanár ur és a beérkezett válaszokból kiharsog a megsemmisítő ítélet és kizug a diadalmas szót. A verdikt, hogy a civódást, a haragot, a pörlekedést, a házaseletben mindig az asszonyok kezdik. Az igazolás, hogy a férfi mindig kitér a családi vihar elől. A feleség mindig heves, az anyós mindig makacs, a férfi minden esetben szelíd, akár a kezes bárány.

Mi, férfiak 47526 esztendő óta mondjuk, állítjuk és panaszzuk ezt, az asszonyok 47526 esztendő óta hirdetik ennek az ellenkezőit. A hatezer válasz és E. W. Burjen professzor ur most végre eldöntötte ezt a közel ötvenezer éves keserű vitát. Meghatott köszönet és forró hála érte.

De ki meri közhírnünk, hős férfiek között E. W. Burjen tanár parancsát odahaza felolvasni?

— **IDŐPROGNÓZIS:** Ételük keleti szél, Dél felől borulás és főleg Délen esők várhatók. A nap-pál hőmérséklet nem változik lényegesen.

— Az aradi garnizonban érdekes személyi változás következett be, amennyiben Petrovicescu aradi gyalogdandár-parancsnok helyébe, a honvédelmi minisztérium Serb Tódor tábornokot nevezte ki, akit még ezredes korából általánosan ismernek Aradváros uritársadalmában, amelynek köztisztvisletben álló, kedvelt tagja volt. Serb Tódor tábornok csütörtökön érkezett vissza Aradra és tisztelgő látogatásokat tett az egyházi, a katonai és polgári hatóságok vezetőiél. Értesüléseink szerint, Serb Tódor, aki egyébként maga is aradi származású, tábornoki kinevezése óta a honvédelmi minisztériumban tehesített szolgálatot, ahonnan saját kívánságára nevezték ki aradi szolgálattételre.

— Molnár Ferenc Horthy kormányzónál, Budapestről jelentik: Horthy Miklós, Magyarország kormányzója ma kihallgatáson fogadta Molnár Ferencet, az európai híri megvesztést.

— Tovább folyik a harc a hitel feltámasztásáért. Bucurestiből jelentik: A hitellelet megújítása érdekében alakult Nemzeti Federáció a Str. Lips-cani 23. szám alatti helyiségében naponként gyűlést tart. A tegnapi gyűlésen résztvettek a hitellezők, a pénzügyi és más vállalati részvénytulajdonosok, a kényszeregyezés állapotába jutott bankok a betétesek, a háboru után kibocsájtott államkötvény-tulajdonosok megbízottjai. A Federáció elnöke G. Grozdea Dimitrie képviselő, Bucuresti volt polgármesterét választották, aki hosszabb beszédet mondott és súlyosan elítélte azokat az agitátorokat, akik mindenáron meg akarják hosszabbítani a moratóriumot, akik a népet arra izgatják, hogy ne tegyen eleget fizetési kötelezettségeinek. Az ország egész lakosságának — adósoknak és hitellezőknek egyformán érdekük, hogy a hitel ismét feltámasztható legyen és megkezdődjön a normális gazdasági élet. Szükségességnek tartja az összes korlátozó rendeletek és törvények visszavonását. Még több hasonló felszólalás hangzott el. A legközelebbi ülést november 12-én tartják meg, amelyen nemcsak a főváros, hanem a vidék összes gazdasági érdekképviseleteinek megbízottjai is megjelennek. A vezetőséget napról-napra újabb tagokkal egészítik ki, természetesen az adósok sorából is, mert a mai súlyos helyzet veszélyeit átérző polgárok eleget akarnak tenni kötelezettségeiknek.

— Orosz író kapta az irodalmi Nobel-díjat. Stockholmból jelentik: Ma döntöttek az irodalmi Nobel-díj odaítélése ügyében. A díjat Bunin Iván orosz íróknak adták.

Bezárják a világ leghíresebb cirkuszát

A bécsi Reinz-cirkusz volt valamikor a világ leghíresebb cirkusza, amelyből a leghíresebb artista-karrierek indultak ki. A gazdasági válság évtizedét a híres cirkusz is megérezte és utolsó igazgatója óriási adósságok hátrahagyásával megszökött. A cirkusztársulat két hétig próbálkozott kollektív alapon, de ez a próba nem sikerült, úgy, hogy a Reinz-cirkuszt most bezárják.

— Véget ért a zsidópárt kongresszusa. Bucurestiből jelentik: A zsidópárt kongresszusa az északa véget ért. Elnökké ismét dr. Fischer Tivadart (Kolozsvár) választották. Aelnökök: Bamberger (Bucuresti) és Landau Mihály képviselő. A határozati javaslatban a konverzió kiterjesztését követelik a kisiparosokra és a kiskereskedőkre, azonfelül kéri a zsidó szövetkezetek támogatását, az állampolgársági törvény módosítását, a zsidó vallás képviselőit a városi és megyei tanácsokban.

NINCSEN NAGYOBB,
IZGALMASABB, LEBILINCELOBB,
ÉRDEKESZITŐBB, SIKERÜLTEBB,
SZENÁCIÓSABB
KALANDOR FILM
MINT AZ

5 elátkozott gentleman
PREMIER MA
AZ URANIABAN

JACK TREVOR
CAMILLA HORN

— Mascagni a római Operaház igazgatója. Rómából jelentik: Mussolini az Opera Regale igazgatójává Pietro Mascagnit, a világhírű zeneszerzőt nevezte ki, aki átvette a királyi Opera igazgatását. Mascagni már hozzá is fogott programjára kidolgozásához. Az új szezonban négy eredeti operát akar bemutatni, közöttük saját szerzeményét is, Mascagni legújabb operája hatalmas drámai zenemű, amely a „Nerone” címet viseli.

— Halálos tiltott műtét miatt letartóztattak két nagyszabedni orvost. Segesvárról jelentik: A nagyküüllőmegyei Retis községben egy Tanti Mária nevű parasztleány házasságon kívüli gyermekáldást várt. Hogy szegényét elkerülje, bement Nagyszabedbe, ahol fölkereste Paul Márkus és Frank Sachsenheim odaváló orvosokat, akik tiltott műtétet végeztek el a leányon. A fiatal nő hazament falujába, ott azonban meghalt. Megállapítást nyert, hogy a leány halálát tiltott műtét okozta. A két orvost letartóztatták.

— Kiutalták az aradi katonai alkalmazottak fizetését. Az aradi pénzügyigazgatóság-hoz ma érkezett meg a pénzügyminisztérium leirata, amellyel kiutalta a hadsereg kötelékébe tartozó személyek legutóbbi havi fizetését. A többi állami alkalmazott-kategóriák fizetését fokozatosan utalja ki a minisztérium.

URANIA

Ma, pénteken 5, 8, 10 és 10 órák Premier
10, 13 és 20 lej
Az évad legnagyobb és legszebb kalandor-filmje:
5 elátkozott gentleman
CAMILLA HORN — JACK TREVOR
Eredeti helyszíni felvételek Fez és Tanger arabia:
városoknak keleti szépségeiről.
D. u. 3-kor 6 lej átlagos helyárrakkal utoljára:
A besugó EDGAR WALLACE
világhírű regénye
Paul Hörbiger, Lissy Arna, Carl Ludwig Diehl
JÓN: A MELLEKUCCA

— Felszentelték a négyszáz éves világi görög keleti templomot. Ünnepléses külsőségek között, fényes papi segédlettel szentelték fel tegnap a restaurált és újonnan festett 400 éves világi görög keleti templomot. A felszentelést Comsa Gergely dr. aradi püspök végezte, akit a lakosság és az egyes felekezetek képviselői a község határában vártak. Dél előtt 9 órákor kezdődött az ünnepi nagymise, majd pedig a püspök felszentelte a templomot. Délben negyven terítékes banketten vettek részt a vendégek, amelyen számos társadalmi és politikai előkelőség is megjelent. A banketten megemlékeztek Mihály nagyvada névnapjáról is és Comsa dr. püspök mondott a trónörökösre ünnepi köszöntőt. Utána dr. Laza Romulus szenátor beszélt és megköszönte a lakosság áldozatkészségét. Herrling Istvának, a templom festőjének munkásságát és Adamovici főesperes lelkész ügyszeretét. Az ünnepségeket este bál zárta be, melyet a „Közponi” szalóban tartottak.

Ma este új kezdő colon
Kiss Rózsa táncisko-
lájában
Fehér Kereszt terem. 4241

— Elárverezik a világ legértékesebb bélyegét. Londonból jelentik: Holnap kerül eladásra egy árverésen a világ legértékesebb bélyege, egy 1856-ból származó brit-guajanai levélbélyeg, amelyből egyetlen példány van az egész világon. Szakkörök becslése szerint a bélyeg árát fel fogják verni az árverésen 10.000 fontig.

MA hales tély, lángos
A U E R-nál.
(volt Lovasberényi) Dankó Feri muzsikál.

— Aggmenházat kitesítenek az aradi kiöregedett vendéglősök számára. Lovasberényi Árpád és Madár József, az aradi vendéglősök vezetésével, az aradi vendégipari munkaadók szindikátusának egy küldöttsége jelent meg Botioc Elek dr. polgármester előtt, akinek előadták, hogy szeretnének egy aggmenházat alapítani a kiöregedett aradi vendéglősök számára, amelyhez annyiban kérték Aradváros vezetésének támogatását, hogy olcsó áron adjanak részére megfelelő telket. Botioc Elek dr. polgármester, aki egyben az aradi vendéglősök szindikátusának diszelnöke is, megígérte támogatását és a kérelmet a legközelebbi állandó választmányi ülés elé terjeszté be.

Üzleti pontosság

A Smith and Jones-cég levelet kap:
— Nagyon csodálkozunk, hogy többszöri sürgető felszólításra sem kaptuk meg mindmáig a pénzt önöktől.

Postafordulóval megy a válasz:

— Csodálkozásra nincs ok. A pénzt egyszerűen nem adtuk még fel.

— Az aradi rendőrség katonai ügyi osztálya közli a lívret-látározás további sorrendjét: Az 1926-ban szolgáltak, akik 1904-ben születtek, november 10—11; 1925-ben szolgáltak, akik 1903-ban születtek, november 13.; 1902-es születésűek, akik 1924-ben szolgáltak, november 14.; akik 1902-ben születtek és 1923-ban szolgáltak, november 15.; akik 1900-ban születtek, 1922-ben szolgáltak, 16—17-én; akik 1899-ben születtek és 1921-ben szolgáltak, november 18—20-án és akik 1898-ban születtek, 1920-ban szolgáltak, november 22-és jelentkezzenek.

— Ma az alatti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:
FÖLDES: Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.)
KÁRPÁTI: Eml. Reg. Ferd. (Boros Béni-tér.)
ROZSNYAI: Piata Avram Iancu (Szabadság-t.)

— **Konkordátum-tárgyalások Belgrád és Róma között.** Belgrádból jelentik: Lapjelehtësek számolnak be arról, hogy a római Szentzsák és a jugoszláv kormány között konkordátum megkötésére irányuló tárgyalások indulnak meg, amelyek néhány napon belül olyan stádiumban lesznek, hogy a tárgyalások eredményét nyilvánosságra hozhatják.

— **Fontos eseményeket várnak az osztrák politikában.** Bécsből jelentik: Az osztrák belpolitikai életben a jelek szerint fontos események várhatók. Az egyik esti lap feltűnő cikkét közöl, amelyben arról ad hírt, hogy mozgalom indul a nemzeti tanács főbizottságának egybehívására. Egyes politikai körök a szövetségi elnököt is rá akarják bírni a parlament reaktíválására.

— **Primo de Rivera fia a spanyol fascisták vezére.** Madridból jelentik: A spanyol kormány növekvő nyugtalansággal figyeli a spanyol fascista-mozgalom folytonos növekedését. A mozgalom élén az egykori diktátor legidősebb fia, José de Primo-Rivera áll, aki rövid idővel ezelőtt Rómában járt és Mussolinival tárgyalt a spanyol fascizmus megszervezéséről. Vasárnap tartotta a castiliai szervezet első gyűlését, amelyen kétezer spanyol fascista üdvözölte fiatal vezérét kinyújtott karral. Legerősebb a cataloniai szervezet, amelynek vasárnapi gyűlésén több mint tízezer zűldinges fascista vett részt.

— **A nápolyi kikötőben elsüllyedt egy gőzös.** Rómából jelentik: Nápoly kikötőjében tegnap ismeretlen okból kigyulladt és elsüllyedt egy vontatógőzös. Emberéletben nem esett kár.

— **Elena román királyi hercegnő balesete.** Londonból jelentik: Elena román királyi hercegnő egy baleset folytán, hetek óta az egyik előkelő londoni szanatórium lakója. Ma György angol király, a királynéval együtt meglátogatta Elena hercegnőt.

— **Eladó a legnagyobb felsőausztriai birtok.** Steyrből jelentik: A legnagyobb felsőausztriai birtok, a Lamberg-uradalom, a közeljövőben eladásra kerül. A birtok eladási ára két millió schill., vagy pedig 150 ezer schill. évi járadék tizenöt éven át. Az eladást a kormányrendeletileg teszi lehetővé, mert hitbizományi birtokról van szó.

— **Véres puccs évfordulója Münchenben.** Münchenből jelentik: Nagy ünnepek között ülték meg Münchenben a tíz esztendővel ezelőtt megkísérelt véres kimenetelű nemzeti-szociálista puccs évfordulóját. Hatalmas felvonulást tartottak, százezer rohamosztagos részvételével. Amikor ahhoz a helyhez értek, ahol tíz évvel ezelőtt a véres összecsapás történt, a menet öt percre megállt és néma csendben tisztelgett a harcok elesettjei emlékének. A felvonulás után Hitler, Göring és Röhm tartottak beszédet, amelyben a nemzeti szociálisták harcáról és győzelméről beszéltek.

— **Súlyos karpárhaj a kutya miatt.** Budapestről jelentik: Ring László, a Foxterrier című lap szeptemberi számában sértő cikket írt gróf Széchenyi Mártonról, a Magyar Foxterriertenyésztők világának kutyaavatója alkalmából. Széchenyi Márton erre válaszolt a Kutya című lapban és éles hangon utasította vissza Ring sértéseit. A felek provokáltak egymást és tegnap éjjel 11 órakor megjelentek a Santelli-féle vívóteremben, ahol súlyos feltételű karpárhaj vívtak. Gróf Széchenyi Márton segédei Kékesy Rezső és Müller Viktor, Ring László pedig Dietz István és Makra László. A párhaj Schenker Zoltán alezredez vezette. Az első menetben Széchenyi lapos vágást kapott, a második menetben pedig Széchenyi súlyosan megsebesítette Ring Lászlót az orrcsontján. A párhaj Ring László harcceptelenségével befejeződött. A felek nem békültek ki.

Barátnők

— **Borzasztó, ez az Ella milyen szerencsétlen a házasságával...** Az első vélegénye vízbeült, a második leesett a hegyről, a harmadik meghaladott, a negyedik pedig — feleségül vette.

— **Halálos liztmérgezés egy olasz faluban.** Rómából jelentik: Cinigiano községben és környékén több mérgezés-gyanús megbetegedés történt, amelynek három halálos áldozata is van. A vizsgálat során kiderült, hogy a község malmából kikerülő liszt cinkoxidot tartalmaz és ez okozta a mérgezéseket. A malom tulajdonosait letartóztatták. A további vizsgálat fogja megállapítani, hogy hogyan került a cinkoxid a lisztbe. Valószínűnek tartják, hogy vétkes gondatlanságról van szó. A betegek száma meghaladja a százat.

— **Győzött az Attila.** Lilleből jelentik: A francia turán lévő Attila, szerdán este 5:3 (1:2) arányban győzött a helybeli Excelsior Roubaix csapat ellen. A csapat klasszisát bizonyítja, hogy a francia kupadöntőbe jutott. Az első félidőben a villanyfény zavarta az Attilát, később azonban a játékosok hozzászórtak a lámpákhoz és szép játékkal, megérdemelten győztek. A magyarok közül Seber és Balogh 2:2 gólt lőttek, míg Sziklai egy góllal járult hozzá az eredmény szépítéséhez.

— **Az osztályorsjáték nyertes számai.** Bucarestből jelentik: Az osztályorsjáték mai húzásán főbb nyereményeket a következő számok arvertek: **Egy millió lejt a 71.243, 300 ezer lejt az 59.922, 50 ezer lejt a 31.651 számú sorsjegyek.**

— **Inukai merénylőit súlyos börtönre ítélték.** Tokióból jelentik: A tokiói törvényszék szerdán tárgyalta Inukai volt miniszterelnök merénylőinek büntügyét. A két fővádoltat, két tengerészisztet, egyenként tizenöt évi börtönbüntetésre ítélték. Nyolc vádlottat egytől tizenhárom évi börtönbüntetésre ítélték.

Szaporítási rendelet, bölcsővel

Arról érkezik hír, hogy Mussolini rendeletileg kényszeríti be az olasz férfiakat a házasságba. A diktátori gesztus egy népesedési politika magasabb célja miatt belenyúl a közhivatalnokok és a magánemberek legbelső életébe. Krízis ide, krízis oda, házasodni kell, mert kevés Mussolininak a negyvenkétmillió olasz. S hogy ehhez a házassághoz mindenkinek jökedve legyen, az állam minden új párnak gyermekkelengyét, bölcsőt és gyerekkoscsit ajándékozik.

A népesedési politika olasz oéjai nyilván békések, nem katonaszaporításról van szó — legalább is ezt kell hinnünk — hanem arról talán, hogy az olasz gyarmatokat is eredeti oaszokkal népesítik be. Egyelőre kitűnő császer a bölcső, a gyerekkoscsi és a gyerekkelengye, de az is közismert, hogy ezen a három feltételen kívül a szaporodáshoz más is szükséges. Ne tessék félreérteni: nyugodt, konzolidált oalgári élet és annak a felelősséggel teljes biztonsága, amely tulterjed az újszülött gyermekkelengyés és gyermekkoscsis korszakán. Az anyatejtől a középiskolai maturáig, vagy az első fixfizetéses állásig, vagy, ha leánygyermekről van szó, a házasságig, hosszú az út és ezzel az állami támogatással még nincs minden elintézve. Éppen a Mussolini-féle rendelet napján tartott Bécsben előadást az egyik előkelő klubban dr. Rudolf von Urbanics kitűnő pszichoanalitikus, aki többek között a szerencsétlen házasságokról szólván, egyik főokát abban látja a házasság csődjének, hogy a házastársak a gazdasági viszonyok dacára se tudnak megegyezni abban, hogy legyen-e gyümölcse a házasságnak, vagy nem? Innét a szűles százajta elkerülési módja, innét a férfi sokszor elkeseredett és kielégítetlen házassági szelleme és innét sok minden olyan komplikáció, amiről az osztrák professzor másfél órát beszél.

Nem tudjuk, hogy ezen a fajentartási kedven mennyit lendít a gyerekkelengye, vagy mennyire fokozza az anyának járó többszörös kitüntetés a szaporodási kedvet? De Mussolini sikerei kétségtelenek. S aki ezt tudja, az abban is bizhat, hogy legfrissebb sikereit a szaporítással szaporította. (F.)

— **Aviz! Domnii membrii ai Partidului Populari locuitori din Arad sunt rugati a ma onora cu prezenta lor, in seara zilei de 10. si 11. Noiembrie (orele 6) spre a le comunica ordinea Centrului. Preşedintele delegat: Mitra I. Alexandru, Bdul. Regele Ferdinand Nr. 5.**

— **Felhívás!** A Néppárt aradi tagozatához tartozó, Aradon lakó urakat ezután felkérem, sziveskedjenek e hó 10. és 11-én este 6 órakor felkeresni, hogy a központ fontos utasításait közölhessem. Helytartó elnök: Mitra Sándor J., Bdul. Regele Ferdinand 5. sz.

— **Aradi rendőri hírek.** Feinvercher Ferdinand, Strada Colonel Pirici-uccai lakos feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik egy 2500 lejt érő női télikabátot loptak tőle. — Ugyancsak lopás miatt tett feljelentést Krausz Imre Tököli-tér 1. szám alatti lakos, akitől nagyértékű kötött-szövött árut loptak el. Az ügyben bevezetett nyomozás megállapította, hogy a tettes egy F. J. nevű kiskorú gyermek. Felvitték a rendőrségre, ahol a megtevényt gyermek bevallotta a lopást. — Mató Elena, Rahovei 90. szám alatti lakostól ma a piacon 350 lejt loptak. — Szabó Antal Alfa-kerékpárját ma délelőtt ellopták. — A fenti ügyekben az aradi rendőrség bevezette a nyomozást.

— **Megegyezés a bolgár kormány és a francia hitelezők között.** Párisból jelentik: A Temps szerint a bolgár kormány és a francia hitelezők között ma létrejött a megegyezés és csupán azután szövegére vonatkozólag folytatnák még a közeli napokban tárgyalásokat. Az egyezség értelmében a bolgár kormány a kötvény-szelvények 25 százalékának és az előzőleg felfüggesztett fizetések 10 százalékának átutafásáról gondoskodik. A jövő év januárjában a bolgár kormány és a hitelezők között újabb tárgyalások indulnak meg.

Marconi díszpolgár

Marconi szenátort, a híres olasz feltalálót, Csikágó városa díszpolgárának választotta meg. A díszpolgári diplomát külön küldöttség fogja átnyújtani Marconinak.

— **Fogva maradnak a debreceni halálos mütét vádlottjai.** Debrecenből jelentik: A debreceni honvédelmi vizsgálati fogságba helyezte dr. Marosi Imre honvédorvost, aki ellen Földesi Piroska halála miatt indult eljárás s ugyanakkor a vizsgálóbíró letartóztatásba helyezte az ügy másik szereplőjét, dr. Moskovits Zsigmond nőorvost. Moskovits védője előbb a törvényszék, majd a tábla vádtanácsához folyamodott fel a vizsgálati fogságot elrendelő végzés ellen, de mindkét helyen elutasították. Marosi felfolyamodása a vizsgálati fogság ellen szintén nem járt eredménnyel.

— **Meghalt a szovjetbörtönben a leningrádi rabbi.** Varsóból jelentik: Az itteni rabbinátus értesítést kapott, hogy a leningrádi fogházban Lazarev Simon rabbi meghalt. Lazarevet évekkel ezelőtt vallási propaganda miatt elfogták és többé nem bocsátották szabadon.

Magyar könyvudonságok a CULTURA könyvüzletben

— **Forr a bor.** Dombóvárról jelentik: Vörös József 74 éves látrányi földműves lement borospincéjébe, hogy megnézzze, forr-e már a must. Minthogy hosszas távolléte feltűnt hozzátartozóinak, keresésére indultak. A gazdát holtan találták a pincében: a kifejlődött széndioxid megölte.

— **A Köz- és Magánalkalmazottak Nyugdíj-egyesülete** alábbiakban közli a CFR központi pénztáránál a november havi nyugdíjkifizetések sorrendjét: 10-én, pénteken a volt Acsev, 11-én szombaton és 13-án, hétfőn a CFR- és volt MÁV-nyugdíjasok, 14-én, kedden pedig az elmaradtak illetménye kerül kifizetésre naponként 8—1 és 4—6 1/2 óráig. Egyben közöljük, hogy 12-én, vasárnap d. e. 10 tartjuk választmányi ülésünket hivatalos helyiségünkben: Str. Mocioni No. 12.

Rakétarepülőgépen közelítette meg a sztratoszférát egy német pilóta

Londonból jelentik: Fischer Ottó német repülő-mérnök új konstrukciójú rakéta-repülőgépjén felszállt és 9000 méter magasba jutott fel, majd minden baj nélkül visszaérkezett a földre. Ez a nagyszerű teljesítmény hatalmas perspektívákat nyújt a rakéta-repülés jövőjére nézve. A próba-felszállást a német kormány tagjai, valamint a légügyi hivatal képviselői nézték végig és egyelőre a legnagyobb titokban tartják a rakéta-repülőgép felszerelését.

— **Torokfájásnál öblögesse torkát „Diana” sósborszesszel,** ezzel megelőzi a fertőzést.

— **Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyző Egyesületének hivatalos közleménye.** Közöljük, hogy november 11-én, szombaton egyesületünk hivatalos helyiségében: Piata Avram Iancu No. 18, délután 4 órai kezdettel választmányi ülést tartunk, melyre a tagok teljes számban való pontos megjelenését kérjük. — Értesítjük továbbá a CFR központi pénztáránál fizetett nyugdíjasokat, hogy a november havi nyugdíjak a következő sorrendben lesznek kifizetve: November 10-én, pénteken a volt ACSEV-nyugdíjasok, 11-én, szombaton a CFR- és volt MÁV-nyugdíjasok, 13-án, hétfőn a CFR, valamint a bármily okból elmaradt nyugdíjasok. A kifizetés reggel 8—1-ig, délután 4—6 1/2 óráig fog eszközöltetni. Egyben felhívjuk Farkas Károly, Hegedűs Julianna, Nagy Mihály és Perlaky Mária CFR-nyugdíjasokat, hogy a CFR központi főpénztárnál jelentkezzenek. Elnökség.

— **Elveszett egy női ezüst karcsatt-óra** dr. Goldberger (volt Kossuth-ucca) kezétől a volt Weitzer János-uccai állami koláig terjedő utcán. A becsületes megtaláló illő jutalom ellenében juttassa el az Aradi Közlöny kiadóhivatalába.

Aranykoszoru vagy f6viskoszoru..?

Irta: FEKETE TVADAR

Színészek j6ttek hozzám, részben frissek, részben régiek s abban, amit mondtak, abban van ráció. Okkal-e, vagy ok nélkül, ezek az emberek hisznek abban, hogy idén virágos hintó lesz a kopott színházi delizsánsz, forró levegőjű produkciók virágzanak ki az aradi színpad megfagyott külisszái közül, szóval hisznek abban, hogy az idei színházi szezon végre nemeset, nagyszerűt és az adott körülményekhez és lehetőségekhez képest nagyvárosit ad. Erre legelsősorban az nyugt. biztató ígéretet, hogy a gazdasági előkészületek, röviden, a térlet-rendszer, várakozáson felül jónak mutatkozik. Ha a színészek hisznek a szezon sikerében, miért ne előlegezzük — fentartással — mi is ezt a reményt, hiszen egyelőre olyan jól ugyesem indulhat el a szezon, hogy a színházi kassza a reményelőlegeknél különb előlegeket folyósítson. Azt sem kutatjuk, hogy ez a túlságosan felfokozott bizalom a színpártoló eredménye-e, vagy a színház feltésének szükségyszerű velejárója: mondjuk, objektív barátsággal, hogy lesz színház, különb, mint amilyen volt és higyjük, hogy a színészek lelkesedése olyan transzá csapódik fel, olyan lángba lobog szét, hogy magával kapja majd színház-apatikus magyarjainkat.

Akkor, — azt mondják a színészek — van itt egy nagyon nemes, törekvő, becsületes és tehetséges műkedvelő-gárda, az aradi Iparos-Otthon amatőr színészei, akik között egy-kettő már a professzionizmus nivójáig lendül. Ez a gárda legutóbb Budapesten aranykoszort nyert és persze, azóta még vehemensebben dolgozik. Lelkes közönsége van, legnagyobb részt iparosok, de újabban a város társadalmának mindenfajta rétege. Egy-egy bemutatója, gyakran a színházi programokat megelőzve, visszhangos sikert arat, sokszor négy-öt százan is vannak abban a teremben, amely Arad kulturáinak utolsó hónapjaiban egyik népszerű gyújtópontja. Már most megtörténik, hogy egy-egy Iparos-Otthon-premier ugyanarra a dátumra esik, amelyekre a színházi premier és ezzel természetesen árt a színháznak. Árt? A kifejezés nem egészen helyes, talán nem árt, csak konkurrenciát okoz. A *professzionista színész vékonyabb karéju kenyert eszik aznap este, amikor a nem professzionista, aki tehát nem a színészetből él, lekonzurálja!*

Igy értem én az ártalmat s most vitázni lehet afelett, hogy árt-e az egyik színpadról szóló magyar szó a másik színpadról szóló magyar szónak. Azt hisszük, az idei színházi szezon sikerének legelső feltétele az osztatlan támogatás. Arad magyar rétegei egy-egy premier estélyén, tehát akkor, amikor a színház tart bemutatót és az Iparos Otthon is bemuta-

Mitra I. Sándor

dipl. jegyző,

Hivatalos órák: d. e. 9-12., d. u. 3-6-ig.

HITELESIT és HITELESEN FORDIT románra és magyarra okiratokat. Ugyiszintén fordít a következő nyelvekből is: francia, angol, német, magyar, csehlovák, lengyel, olasz, spanyol, orosz, latin. A fordítások pontosan és felelősség mellett eszközöltetnek. A mások által végzett fordításokat is hitelesíti. Megjelennek a bíróságok előtt mint hites tolmács.

CÉGEK RÉSZÉRE műszaki, szakmabeli levelezések fordítását eszközölöm, terminus-technikusokkal, tökéletes hitelességgel, ugyiszintén a levelek, felelőzések, szerződések, okiratok, törvények, diplomák s mindenemű bizonyítványok, kérvények, hirdetések és közlemények, irodalmi művek fordítását vállalom, mindannyit teljes felelősséggel. Abszolút minimális árak, még a fordítások hitelesítésénél is.

MÁSOLATOKAT és SOKSZOROSÍTÁSOKAT vállal. Okiratok, munkajelölések, köz- és magánmunkálatok költészetesített és általános kivitelezési feltételeknek másolását és fordítását vállalja bármely szakmából és iparágból a pontos műkifejezések használatával. 2022

HIVATALOS ÓRÁK: d. e. 9-12.

tót ad, kétfelé válnak. Ezt a kettéválást egyik sem bírja el. Ha az idej. aktiv, professzionista színház csakugyan nagyszerű lesz, előhívja majd az iparosokat, akiknek összetartása különösen Aradon példás, de félt, hogy az iparosok dédelgetett gárdájuk mellett, minden nagyszerű színházi produkció dacára is kifognak tartani.

Azt érzem itt, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozni kellene a színpártolónak. Össze kellene ülni az Iparosgárda agilis vezetőjével, Bodnár Józseffel és meg kellene tárgyalni azokat a lehetőségeket, amelyek mind a két nemes igyekezetet biztosítani tudja: ébren tartja az érdeklődést mindkét irányban, anélkül, hogy egyik vagy másik irányban ártalmas legyen!

A lángot nem engedjük kihűlni. Sem az Iparos Otthon kulturházában, sem pedig a színházban. *De a tehetséges iparosok aranykoszorujával szemben a tehetséges színészek f6viskoszoruja se mindegy.* Ezek abból élnek, hogy játszanak és a másik rész azért játszik, mert életet akar. A két szempont nem mindegy. Azt az indítványomat, amely *mind a kettő érdekében*, e sorokban elhangzik, de amely tulajdonképpen egyetlenegy főcél tart szem előtt: a magyar beszéd kulturáját, minden ágazat felé, minden lehetőség felé megtartani, úgy, hogy ne öljék, hanem segítsék egymást, mindkét fél egyforma megfontolással tárgyavá teheti. Mi egyelőre nem vagyunk elragadtatva olyan színpadi produkciókkal szemben, amiket nem láttunk. — ez illeti az

Filmvilág

Akik letűntek és akik feltűntek a film birodalmában

A világsiker időtartam-rekordja a film birodalmában legfőbb 10 esztendő. Ezen túl már kikopnak, kiöregednek a legnépszerűbb sztárok és szerencsésnek mondhatják magukat akkor, ha nyugalomban visszavonulhatnak és abból éldegélhetnek valamelyik vidéki városkában, amit népszerűségük napjai alatt szereztek maguknak. Hogy példát említsünk, itt van a még mindig népszerű Harry Liedtke, aki idestova meghaladta már a legmagasabb népszerűségi rekordot, a tizesztendőt is, hiszen már a némafilmek korában világhírnévre tett szert. Azonban beszéljünk Harry Halmról, aki a néma-film idejében Lillian Harvey partnere volt s aki mindössze 2-3 évig állott a közönség kegyeiben.

Az új életre kelő magyar filmgyártás éskorának sztárjai már elmerültek a feledés homályába. Korda Mária abba hagyta a filmezést, éppen úgy, mint Lucy Doraine, Bolváry Géza világhírű filmrendező lett, Mattyasovszky Ilona pedig Bolváryné... Fedák Sári most arivált hangosfilmre és Törzs Jenő meg Csontos Gyula filmen is sztárok maradtak. A régi letűnt csillagok helyett azonban itt van az utánpótlás: Jávor Pál, aki aradi származású. Ágay Irén, Gombaszögi Ella, Kabos Gyula, Erdélyi Mici, aki már többször játszott némafilmen Mino von Dolly művésznév alatt, Szöke Szakál, Gaál Franciska és Hörbiger Pál nevét csak említeni kell, hiszen ők már beérkeztek a világsiker révébe.

A németek ebben az esztendőben egész sor új nevet vonultatnak fel: Maria Hoppe, Ada Lübben, a „Nap éneke” című film főszereplője.

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Budapestban a következő újságárusoknál kapható:

- A „Hungaria” nagyszálloda újságárusánál.
- A „Carlton” szálloda újságárusánál.
- A Keleti pályaudvar főosrnokában levő nagy újságáruházban.

Üdít és szepít

Germandrée

Juder és Crém

Idéi színházi szezon — de elismerjük szeretettel az iparos műkedvelők szisztematikus munkáját. Ha az egyik oldalon az elismerés fűt és a másik oldalon a messzire előre előlegezett bizalom, akkor egyik fórumon sem sértünk, de a színészek aggodalmát szívesen tesszük magunkévá. Meg kell találni azt a párhuzamos vonalat, amelynek mértani tulajdonsága olyan, hogy az egyik vonal sohasem metszheti át a másikat. Hogy iparos műkedvelői nyelven beszéljünk, meg kell találni az ügy „allegro ma non troppo”-ját. A közönség fokozott érdeklődése talán hozzásegíti az iparosokat a nemzetközi műkedvelő-olimpiász első díjához, *de a professzionista magyar színészet kérdése mégis csak az erdélyi magyar kulturális olimpiász legégetőbb problémája.* Nekünk vigyázni kell az Iparos Otthon műkedvelő gárdájára azért, mert félünk egy aktív magyar színészi alkonyattól, amelyet csak ez a gárda fordíthat új éra hajnalává, de vigyázni kell a színházra is, hogy ne alkonyodjon...

Az aranykoszorúnak tisztelet jár. De gyengéden és hittel ideje már, hogy a f6viskoszort is levegyük a színészeink fejéről. És ezért ajánlom tisztelettel ezt a problémát a színpártoló-bizottságnak.

Reva Holsey, Lys de Boy és Ilse Rose-Volborn, Emmy Sonnemann és sokan mások. Az olasz hangosfilm csaknem kivétel nélkül új neveket dolgozik: a legújabb sztár Tina Zucchi, a „Cigányvér” című film olasz és német verziójának hősnője. Az utánpótlás tehát mindenütt megindult, most várjuk az új nagy filmeket.

Hollywood, a hajdani filmparadicsom nagyon megérzi az amerikai válságos időköt és a legtöbb nagy filmtársaság kénytelen is volt fizetést a minimumra csökkenteni. Roosevelt gazdasági programja nagy bonyodalmakat okozott a filmvilágban is, mert az amerikai sztárok nem akarják elfogadni Roosevelt elnök feltételeit. A hollywoodi filmgyárak nagyrésze hír szerint elhárította, hogy átköltözik Londonba, ahol remélik, hogy könnyebben folytathatják a filmgyártást.

Gaál Franciska legújabb filmjét Max Neufeld rendezte. A hírneves osztrák filmrendező Budapestre érkezett nemrégiben, hogy megbeszélje Gaál Francival az új film részleteit. A Gaál Franciska—Max Neufeld-filmot Bécsben rendezik és előzetes jelentés szerint a „CSD” címet kapja.

Házassági rekordot állított fel a közelmúltban Tallulah Bankhead, a „Nagana” című monumentalis dzsungel-dráma ismert főszereplője, aki most ment férjhez Hollywoodban — hetedszer...

Az ausztráliai kormányzó 400.000 frank jutalmat tűzött ki annak a filmtársaságnak, amelyik a legművészibb filmet készíti el egy ausztráliai expedíció kapcsán. A sok afrikai expedíciós-film után minden esetre jól fog esni egy kis — változatosság...

A „Lányok az intézetben” című film rendezőnője: Leontine Sagan jelenleg Prágában tartózkodik, ahol a „Dr. Hegal betegsége” című filmet készítette el. A film a nekikendők cseh filmgyártás egyik legkitűnőbb alkotásának ígérkezik.

John Bolesről, a széphangu amerikai énekes-bonvivánról kiderült, hogy orvosnak készült, mielőtt felfedezték volna gyönyörű baritonját. Wilhelm Dieterle a hírneves német színész és filmrendező pedig asztalosmester volt, mielőtt a „világot jelentő deszkákra” lépett volna. Donotha Wieck, a „Lányok az intézetben” főszereplője Svájcban született, Svédországban járt iskolába, Bécsben lett színésznő, Berlnben épített filmfelvevőgépet és először és most Hollywoodban filmezik.

Vasárnap, nov. 12-én délután 5 órakor a Német Nőegylet táncos tea-délutánja, tombolával egybekötve a Németházban volt. Fábrián-ucca 9. sz. 4215

SPORT KÖZLÖNY

Feltámadt a bécsi csodacsapat

Meisl több ország sportszövetsége hívta meg — A »Wundermannschaft« régi védelme ma Franciaországban játszik

Bécsből jelentik: Meisl Hugó, az ismert osztrák futballvezér a közelmúltban négy igen komoly meghívást kapott és számoltak azzal a lehetőséggel, hogy bucsút mond az osztrák labdarugásnak. Az OEFB elnöksége legutóbbi ülésén foglalkozott a dologgal és leszerelte szövetségi kapitányának távozási szándékait.

Meisl egy szomszédos és két nyugat-európai ország futballszövetsége hívta meg s az olaszoktól kapott egy érdekes ajánlatot, hogy vegyen részt az 1934-es világbajnoki futballtorna előkészítésében. Az osztrák szövetség ülése után véglegessé vált Meisl elhatározása, hogy saját válogatott csapatát fogja előkészíteni a világbajnokságra.

Most pedig készül a skótok ellen, a „Wunder-team” híres csatársorának feltámadására. Utóljára Londonban szerepelt együtt a Zischek—Gschweidl—Sindelar—Schall—Vogel támadólánc, amelynek teljesítményéről az angol szakemberek elragadtatással írtak és beszéltek. Ez a csatársor 15 mérkőzésen változatlan összeállításban játszva, 59 gólt lőtt Európa válogatott csapatainak hálójába. Először Gschweidl döntött ki közülük, a taktika nagymestere, majd Vogel, minden idők legnagyobb tudású osztrák szélsőcsatára és végül Zischek, a feltartózatlan lendületű jobbszélső, Vogel térdsérülése miatt kétszer operálták és bár a műtétek jóslakirultak, senki sem hitte volna,

O Sonja Henie Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A főváros sportkörei szenzációs attrakciót kötöttek le a tél folyamára. Sikerült megnyerniük ugyanis egy bemutatóra a női műkorcsolyázás világbajnokát, a norvég Sonja Heniet, aki valószínűleg a januárban rendezendő nagy nemzetközi műversenyen fog bemutatkozni Bucurestiben.

O Bécsi gyermekcsapat Párisban. M. Levi, a Racing Club de Paris elnöke, meghívta husvétra a Vienna gyermekcsapatát. A tervek szerint a klubcsapattal egyidőben a szövetségi ifjusági csapat is vendégszerepelne Párisban.

O Ladomegue a francia szövetség trénerre. Ladoumeque-t, a franciák világhírű futóját a szövetség 11:4 szavazattal szövetségi trénernek választotta meg. Az egykori amatőr világrekorder, mint profi futott révbe...

O Nyolcezer nézőre fedett sportcsarnok épül Londonban. A Wembley-stadion érdekelt-sége a stadion mellett hatalmas sportcsarnokot akar építeni, amely már az 1934. évi angol nemzeti játékok alkalmával megnyílik. A nyolcezer nézőt befogadó hatalmas terem közepén egy 200 láb hosszú — 61 méter, — 60 láb széles — 18 méter — és 16 láb mély — 5 méter nagyságu uszómédence foglalna helyet, melyet ökölvívómeccsre, jégkorci-mecscsre, megfelelő pályával lehetne átalakítani. Ezenfelül cirkuszi előadások, népgyűlések és ünnepélyek rendezésére is alkalmas lesz az új csarnok.

O A Brasovia súlyos veresége Bucurestiben. Szerdán délután a fővárosban játszották le a Venus és a Brasovia közötti elmaradt ligabajnoki meccset, amelyet a Venus, Valcov Hl. (2), Valcov Hl. (2), Motoron és Barbulescu góllaival fölényesen nyert.

O Győzött a Gloria-CFR. A Gloria-CFR a Ripensia ellen készülődik és ecélből tréningmeccset játszott az Unirea csapata ellen. A meccs a jól játszó Gloria-CFR 2:0-as győzelmevel végződött. Mind a két gól szerzője Tapac volt

hogy a csatár valaha is elérte régi teljesítőképességét Zischek letörését ismét okozta, de a formahanyatláshoz az is hozzájárult, hogy Zischek kínzó betegsége fölötti bántatában alkoholbódulatban keresett vigasztalást

Meisl hagyományos szerencsége ugyilatszlik ismét visszapártolt Ausztria futballvezéréhez. Zischeket meggyógyította a póstyéni radikális kura, a kiváló játékos újra példásan sportszerű életet él és vigan gyártja a gólokat. Vogel az Admira utolsó bajnoki meccseit utóbból megjelent a pályán és olyan szenzációsan játszott, hogy Meisl beállította a Párisban szereplő városi válogatottba. A legnagyobb, szinte ugrásszerű formajavulást azonban Gschweidl mutatja, akitnek labdarúvését, fizikumát és mestert irányálóképességét nem nélkülözheti az osztrák válogatott, ha „csodacsapat” benyomását akarja kelteni. Ha az előjelek nem csalnak, úgy Glasgowban és Londonban feltámadását fogja ünnepelni a Zischek—Gschweidl—Sindelar—Schall—Vogel támadólánc, amely a lendület és tudományos futballstílus legszerencsésebb, szinte ideális keveréke volt. A rekordcsatársor mögött a Braun—Mock—Nauschi fedezetsornak van a legnagyobb esélye, a védelemnek pedig a Platzer—Rainer—Sesza triót emlegetik. Érdekes, hogy a régi válogatott védelmi trió, Hiden—Schramseis—Tandler, ma francia csapatok színeiben szerepel.

O A Kinizsi pompás játék után verte az Electricát. A Kinizsi csapata nagyszerű játék után 4:2 (1:0) arányban verte az Electrica együttesét. Semler (2), Glassz és Ducu, illetve Keip és Haász lötték a gólokat.

O Ormost leszerződtette a Hungária. A Hungária Szegő gyenge formája miatt, új jobbszélsőt szerződtetett és ez a kék-fehérek egykori játékosa, Ormos-Opata Zoltán.

O Nemzeti Bajnokság Magyarországon is. Az MLSz reformbizottsága a Nemzeti Bajnokság megvalósítása mellett foglalt állást. Ez annyit jelent, hogyha az MLSz közgyűlése elfogadja ezt a kétségtelenül egészséges indítványt, úgy a jövőben profik és amatőrök egy kategóriában fognak küzdeni.

O Ismét kísért a Barátgy-ügy. A legutóbbi válogatott mérkőzésen Barátgy a Hungária, illetve az MLSz engedélyével szerepelt a svájciak ellen. A Crisana a jeles játékost szerepeltette a Brasovia ellen, ezért a PLASz az MLSz-hez fordult, hogy szerezzen érvényt az ítélkezésnek. Az MLSz a FIFA-tól kér szigorú megtorlást.

Olecsó őszi szünidei utazások a Földközi-tengerre,

az afrikai vonalak legmodernebb gőzösetivel.

1933. november 10-től november 30-ig.

1933. december 8-tól december 28-ig.

Útvonal: Arad—Hamburg—Rotterdam—Southampton—Lissabon—Ceuta—Malaga—Palma de Mallorca—Genova
Menetdíj: 18.500 lei, mely összegben bennefoglalják az összes vasúti költség, vízumok, tengeri út a harmadik (turista) osztályon, elsőrangú étkezés, ugyszintán az egyes kikötőhelyeken rendezendő gyönyörű kirándulások költségei.

Kedvező alkalom a Földközi-tenger szép környékének bényelmes módon való megismerésére.

Jelentkezések és felvilágosítások

a Hamburg—Amerika Linie S. A. R.

képviseleténél:

Künstler vízum- és utazási iroda

Arad, Bul. Regina Maria 24. Telefon: 86.

O A WAC rávert a Viennára. Bécsben hétköznapi bajnoki meccset játszottak le, amelyen a WAC 1:2-ös féldő eredménye után, végeredményben 4:2 arányban győzött.

O Ma avatták az AMTE új klubhelyiségét. Legutóbbi lapszámunkban közöltük, hogy az AMTE klubhelyiséget bérelt. Az új klubhelyiséget ma, csütörtökön választmányi üléssel avatták.

FILM KÖZLÖNY

A szerelem városa (Ein Lied geht um die Welt)

Joseph Schmidt világhírű filmje a Corso-moziban.

Velence... Canale Grande... Holdfényes csillogó vizek... egy kevés szerelem és mindezek fölött egy hang, egy csodálatosan csengő, elbűvölő, varázslatosan szép férfihang, amely ott él a Szerelem Városának igézetében, ott száll a hold-sütötte lagúnák felett és megbabonázza a hallgató-ság szívét, rabul ejti a zenerajongó közönség lelkét... Ez a hang tud gyengéden simogatni, sirvakacagni, tragikusan megrázó és napsugarasan könnyed tónusával, csodálatos hajlékonyságával és széles skálájával az elragadtatás rózsaszínű felhőjébe burkolja az embert. Elfeledjük a mindennapi gondok szürke seregét, elfeledjük, hogy küzdelmekkel teli világban élünk és elfeledjük, hogy az, aki énekel, tulajdonképpen az Andersen-mesék csuf kicsi törpéje, akit valami boszorkány varázsolhatott el, de igénytelen külsejéhez olyan csodálatos hang járul, amely a művészet magas piederstájára emeli a szerencsétlen külsejű, mesebeli énekest.

Joseph Schmidt, a berlini rádió világhírű énekművésze — kilépett a hanghullámok láthatatlan világából és megjelent a filmvászonon. Megjelenése nem illúziót keltő, nem a leányálmok, asszony-szivek lovagja, legkevésbé sem bonviván s nem az ugynevezett „szép fiú”. Termete olyan alacsony, mint egy gyermeké, jóval alacsonyabb, semhogy elképzelné lehetne... Arca sem tartozik a szabályos arcok közé, de a hangja kárpót mindenért, a hangjában olyan kincs rejt, ami megfizethetetlen, felmérhetetlen. Első filmszerepe nagyszerűen igazodik ahhoz, hogy megjelenését ellentétbe állítsa csodálatos hangjával s a rádió-énekes figuráját mindvégig úgyvesen állítja az események sodrába. Joseph Schmidt, a csernovici zsidó kántor fiából világhírűvé emelkedett tenorista minden elismerést megérdemel bátorságáért, hogy filmre lépett s a láthatatlan énekesből láthatóvá lett a közönség számára. Hangja diadalmaszók mindenekelőtt és megérdemli, hogy áhítatosan, a legnagyobb énekeseknek kijáró lelkesedéssel hallgassuk gyönyörű dalait... Charlotte Ander, Victor de Kowa és Fritz Kampers művészi keretet nyújtanak Joseph Schmidt, első filmszerepéhez.

Az öt elátkozott Gentleman

Izgalmas arikai kalanddráma premierje az Urániában.

A filmjátszás új lehetősége bontakozik ki az „Öt elátkozott Gentleman” című filmdráma cselekményének feldolgozásából, amely a nagyszerű beállítások egész sorozatát, a határos, originálisan érdekes és exotikus felvételek tömegét öleli fel. Az „Öt elátkozott Gentleman” szenzációsan érdekfeszítő kalandfilm, exotikus dráma és újszerű expedíciós-film is egyidejűleg, ami a film új utakon való fejlődésének irányát adja meg. Az „Öt elátkozott Gentleman” a Kelet kapuiában, Marocco kikötőjében találkozik egymással és kalandos látogatást tesznek együtt Moulay-Idrisben, az ősi szokásoknak hódoló, misztikus babonákkal teli arab városrészben, ahol egy öreg dervis megátkozza valamennyiüket, hogy a telihold megjelenéséig sorban távozzanak az élők világából... Az átok megdöbbentő módon teljesedik és egymás után tűnik el három gentleman, majd a dráma váratlan és újszerű fordulattal jut el a frappáns befejezéshez. A fiatal Adolf Wohlbrück, Jack Trevor, Allan Durante, Georges Pélet, Marc Dantzer és a szőke Camilla Horn alakítják a vezetőszerepeket, míg a rendezés nehéz munkáját Julien Duvivier zseniális módon látta el. Jacques Ibert határos kísérőzenéje nagyszerűen festi alá a iüktező tempóban száguldó, izgalmas cselekményt.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Egyetlen házarverést sem tűztek ki Aradon a moratorium megszűnése óta

Adatok a telekkönyvi hivatalból

Az aradi adósok, a hitelezők, a háztulajdonosok és a jogásztársadalom nagy érdeklődéssel figyelik a városi ingatlanhajtó moratóriumának megszűnése, valamint az ingatlanárverések felfüggesztéséről szóló hathatónapos érvényű rendelet lejáta után bekövetkezett eseményeket. *Vajjon nagyon sok aradi ház kerül-e árverésre a november elsején megszünt moratórium után?*

Az aradi telekkönyvi hivatalból szerzett információ szerint a két moratórium lejáta óta egyetlen házarverést se tűztek ki Aradon és új árverési kérvény sem érkezett be. A közeljövőben azonban tömegesen fogják beadni a perreket. A fontos kérdésről az alábbi adatok jutottak birtokunkba:

Az elárverezendő házak két kategóriába osztandók. Az első csoportba tartoznak azok a követelések, amelyeknek behajtása érdekében már régebben megindult a per, sőt már árverést is tűzött ki a telekkönyvi hivatal, azonban a hat hónappal ezelőtt kiadott rendelet — amely megtiltotta a városi ingatlanok licitációját — megakadályozta az árverést. Sok hitelező időközben oly módon kérte a házarverést, hogy az a hat hónapos tilalmi idő, tehát november elseje után azonnal végrehajtható legyen. Ezeket a házakat rövid idő alatt el akarják árvereztetni a hitelezők, ha az adósok nem

tesznek eleget fizetési kötelezettségüknek.

A második kategóriába azok a perek sorolandók, amelyek a városi ingatlanhajtó moratórium lejáta után indulnak meg. Tudva lévően az ilyen perek hosszabb ideig szoktak tartani, de különben is a végrehajtási törvény értelmében a végrehajtási eljárás jogerőre emelkedésétől számított 90—120 nap alatt lehet megtartani az ingatlanárverést, tehát az ilyen házakra most még nem lehet árverést kérni. Egyébként is mostanig házarverésre nem nyújtottak be kérvényt és csupán kisebb házak fölött fog megszólalni a dob szomorú hangja...

Egy aradi nagy pénzintézet vezetősége, amely évtizedek óta igen sok házra adott jelzálog-kölcsönt, azt közli velünk, hogy *6 egyelőre csak kevés árverési kérvényt ad be, de december 1-ig vár, mert*

december 1-ig joguk van az adósoknak olyan egyezséget kötni, amelyeknek alapján tartozásukat három részletben: ez év december 1-én, 1934. december 1-én és 1936. december 1-én fizethetik meg.

Ha december 1-ig sem tesznek ilyen egyezséget ajánlatot, akkor tömeges árverési kérvények fognak befutni a különböző hitelezői csoportoktól.

Felére leszállított aradi ingatlanegyenérték-adók

Feltűnéskeltő adatokat állapított meg a felebbezési bizottság

Néhány nappal ezelőtt kezdődött az aradi pénzügyigazgatóságon az ingatlan egyenértéki adók ellen benyújtott fellebbezések tárgyalása Popescu törvényszéki szekció-elnök vezetése mellett. Ezt az adót a jogi személyek, egyház-községek, erkölcsi testületek fizetik ingatlanuk jövedelme alapján. Aradváros és a vármegye területén csupán néhány millió lej ingatlanegyenértéki adó szokott befolyjni és a legutóbbi kivétel is alig ötmillió lejt tüntet fel. A kivétel ellen még sohasem adtak be annyi fellebbezést, mint ebben az évben, mert az adózók *abnormálisan magasnak tartották a különböző ingatlanok értékének és jövedelmének a kincstár által történt megállapítását.* Nagy érdeklődés nyilvánul meg a fellebbezési tárgyalás iránt, amelyen szokatlan adatok derültek ki. Ugyanis az adókivető-bizottság *olyan számított értéket holdankint 20 ezer lejre, ame-*

lyeknek eladási ára csak 5—6 ezer lej. Természetesen az ilyen labilis értékmegállapításnak megfelelően a viszonyokkal egyáltalában arányban nem álló nagy jövedelmet konstatait a kivető-bizottság. Sok esetben előfordul az is, hogy *az egyházak tulajdonában levő, díllező talusi iskolákat 200 ezer lejre becsülte a kivető-bizottság, holott az egyház teljesen díjtalanul engedte át az állami iskola céljaira* és az állam az elhanyagolt állapotban levő épület tatarozására már semmit sem költ, mert annyira használt, hogy ugyis le kell azt rombolni.

A fellebbezési tárgyaláson meglepetve vettek tudomást ezekről az adatokról és a kivető illetékegyenértéki adókat ötven százalékkal leszállították. Mostanig csak az aradmegyei adózók fellebbezéseit tárgyalták és ezután kerül sor az aradi fellebbezésekre.

Ennek a hónapnak 15-én lejár a kedvezményes adófizetés határideje

Az aradi és aradmegyei állami adóhivatalok a múlt hónap végén küldték el az adózóknak azt az értesítést, hogy mennyi hátralevő adót kell befizetniük november 15-ig? Az új adótörvény alapján ugyanis, aki az évnegyed első 45 napja alatt lefizeti az évnegyedre járó adóját, az 5 százalékos kedvezményben részesül, de ha elmulasztja ezt a határidőt, az adók összegének 13 százalékat büntetésképpen is meg kell fizetnie. Az 1933—34. adóév harmadik negyede október elsején kezdődött és e hó 15-én jár le az 5 százalékos kedvezményt biztosító 45 nap, tehát az adózók helyesen teszik, ha kihasználják a törvény által nyújtott előnyt.

November 15-én megszűnik a tehertársaságok közötti Tarnuszeverin és Galac között. Az államvasutak a folyamhajtó társaság által kiadott értesítés szerint e hó 19-én megszűnik a tehertársaság a Tarnuszeverin és Galac közötti forgalomban, de az egész dunai hajóforgalmat még nem érinti. A vasut figyelmezteti az állomásokat, hogy ne vegyenek fel olyan szállítmányokat, amelyek Tarnuszeverin és Galac között három

Kényszeregyezséget kért az aradi Hartmann-tesivérek cég

Ma délelőtt érdekes Kényszeregyezséget kérelmem érkezett be az aradi törvényszékhez. A kérvényt az aradi Hartmann-tesivérek cég nyújtotta be, amely kérte a bíróságtól a kényszeregyezés elrendelését. A cég 250 ezer lej passzívával szemben 1 millió lej aktívát mutat ki és felajánlja, hogy tartozásait hatvan napon belül fizeti meg. A törvényszék a napokban dönt a kényszeregyezési kérelmem felett.

Érdekes előzményei voltak egyébként a Hartmann-tesivérek mai lépésének. Hartmannék és Barna János aradi hivatalnok közötti pereskedés miatt kellett a kényszeregyezséget kérni, mert Barna, aki egyik legnagyobb hitelezője a cégnek, árverést kért ellene, amit mára ki is tűztek. Hartmannék tegnap megtudták, hogy Barna egymásik aradi vállalkozó követelését is megvásárolta 25 ezer lejért, hogy ne legyen akadálya a mai árverés megtartásának. A cég főnökei erre elhatározták, hogy kényszeregyezséget kérnek és ilyen módon balasztadják el a kitűzött árverést.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS

„OLLA“
propylaktikus kámmény, vegyület és mikrokozopológ ellenőrzése a lehető legnagyobb garanciát nyújtja.
Ugyoljan a „OLLA“ névre!

Milyen foglalkozásnak fizetik Aradon és Aradmegyében a legtöbb és a legkevesebb adót

Az aradi behajtási pénzügyigazgatóságon most készült el a kimutatás az Aradon és Aradmegyében októberben befizetett összes adókról. Nem akartuk nagyon részletezni a különben igen tanulságos számoszlopokat, csupán az állami egyenesadók és a kincstári bevételek megdöbentő végösszegét irtuk ki adókerületek szerint.

Az aradi első kerületben a múlt hónapban egyenesadóból 1 millió 885 ezer lej folyt be, az öszállami bevétel pedig 13 millió 766 ezer lej volt. A második kerületben az egyenesadó 1 millió 326 ezer lej, az öszbevétel 8 millió 820 ezer lej, a harmadik kerületben 961 ezer lej egyenesadó, az öszbevétel pedig 6 millió 821 ezer lej volt. Ebben a kerületben vannak a legnagyobb gyárak, amelyek igen jelentékeny forgalmi adót fizetnek, amely a közvetett adók közé tartozik. Ujaradon egyenesadóból 695 ezer lej, öszbevétel 2 millió 348 ezer lej, Buttyinban egyenesadó 183 ezer lej, öszbevétel 484 ezer lej, Chisineun (Kisjenőn) egyenesadó 647 ezer lej, öszbevétel 1 millió 758 ezer lej, Ineun (Borosjenőn) egyenesadó 17 ezer lej, öszadó 106 ezer lej, Pécskán (Rovinén) 195 ezer lej egyenesadó, 475 ezer lej az öszes adó, Sirián (Világoson) egyenesadó 17 ezer lej, öszadó 172 ezer lej. *Rádnán egyenesadóból csak 3308 lej folyt be, az öszbevétel csupán 52 ezer lej és végül a halmágyi adókerülethez tartozó, teljesen észegényedett, inséges ötven községből 1475 lej egyenesadó, 24 ezer lej öszbevétele volt a kincstárnak.* Ebből tehát megállapítható, hogy a moratóriumot élvező gazdák fizettek októberben legkevesebb adót.

— ÉLETBELÉP A BORBÉLYMŰHELYEK RÉGI MUNKARENDSZERE. A munkaügyi minisztérium az ország munkakamaráinak és az érdekelte borbélymunkások többszörös memorandumának alapján, tárgyalás alá vette a vasárnap délelőtti munkaidő kérdését, amelyet az érdekeltek élénken sérelmeztek. A munkaügyi minisztériumban úgy döntöttek, hogy a borbélyműhelyek vasárnapi munkája tulajdonképpen megsérti a vasárnapi munkaszünetről intézkedő törvény rendelkezéseit és épp ezért már november hó 12-ikén a borbélyüzletek, úgy Aradon, mint az egész országban, zárva maradnak és általában a régi munkarendszer lép életbe.

— Temesvári csődkérelem egy borossebi cég ellen. A temesvári Seböl és Lób-cég kérvénnyel fordult ma az aradi törvényszék kereskedelmi bíróságához és csőd elrendelését kérte Skoda István borossebesi kereskedő ellen, 20 ezer lejes követelése fejében.

— Hatvankét aradi autótulajdonost tartóztattak fel a pénzügyi gárda tagjai. Mint ismeretes, a pénzügyminisztérium tíz nappal ezelőtt elrendelte, hogy a pénzügyi gárda tagjai a városok forgalmasabb utvonalaiban és az országutakon állítsák meg a gépjárműveket és a pénzügyi forgalmi engedély felmutatását kérjék, amelyből megállapítható, hogy a jármű esedékes adóját kifizették-e? A pénzügyi gárda Aradon is megkezdte ezt a szokatlan ellenőrzést és hivatalos helyről szerzett felvilágosítás szerint, mostanig hatvankét autót tartóztattak fel, amely csak azzal a következménnyel jár, hogy a gárda írásbeli jelentést tesz a pénzügyigazgatóságnak, pedig az a könyvekből is meg bírja állapítani az autódó-hátralékot. A pénzügyi gárda nem jogosult a gépjármű lefoglalására, vagy a hajtási igazolvány elkobzására, tehát igazán nem volt szükség erre a rendeletre, mellyel csak a közönséget melesztelik.

Rádió műsor

— Romániai községi —

PÉNTEK, NOVEMBER 10.

Bucuresti. 13: Tözsdei és vizállásjelentés. Utána gramofonhangverseny. 14: Hírek. 14.15: Könnyű zene. 18: Rádiózenekar. 19: Hírek. 19.15: Rádiózenekar. 20: I. Simionescu felolvasása. — 20.20: Énekhangverseny. 20.45: Felolvasás. 21: Szimfonikus hangverseny, vezényel George Georgescu, (Közvetítés az „Ateneul Roman”-ból). 22.45: Hírek közvetítése. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 10.45: Hírek. 11: Felolvasások. Közben His Master's Voice gramofonlemez. 13: Déli harangszó. 13.05: Járóka Sándor és cigányzenekara. 13.30: Hírek. 2.30: Mándits szalonzenekar. 4.30: A rádió díkfélőrája. 5: Háztartási tanácsadó. 6: A rádió külügyi negyedőrája. 6.15: Állás-talan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 7.15: Gyorsiró-tanfolyam. 7.45: „Pillanatképek a Balkánról.” (Utíraj zenei szemelvényekkel.) 8.25: Az Operaház előadásának közvetítése. Gounod: „Faust”. Dalmü öt felvonásban. 12.20: Kurina Simi és cigányzenekara a Kovács-éteremből. — Bécs. 12.30: Alpisi zene lemeze. 13: Rádiózenekar. 14.10: Déli zene. 16.55: Operett-dalok. 18.15: Reichert Beata csellóművész és Schulhof Ottó zongorajátéka. 20: Kon Bolesziáv zongoraművész játéka. 21.30: Bécsi zene. 23.30: Gramofon. — Belgrád. 12: Rádiózenekar. 13.05: Rádiózenekar. 21: Vladigerov: Szerzemények zongorára (saját előadásban). 23: Zene a Zsaszky-dóm vendéglőből. 24: Tánclemez. — Berlin. 17.30: Szalonötös. Közben 18: Tréfás előadás állatokról. 19.10: Hangtudósítás. 20: Königs-wusterhausen. 20.30: Szórakoztató zene. 23: Hírek. Majd éjjeli szalonötös és gramofon. — Brünn. 13.35: Déli zene. 16.30: Gramofon. 21: A Morva fuvósötös Konak fuvósötösét játssza. — Kassa. 12.05: Gramofon. 12.55: Gramofon. 11.30: A 32. gy. ezr. zenekara. 14.35: Gramofon. 17: Szalonzene. 20.10: Rádiózenekar. 21: Haydn; 45. szimfonia. — Königs-wusterhausen. 15.05: Régi eredetű szerzemények gitárra, utána újabb gyermekdalok. 13: Nagy mesterek nyitányai. 15: Gramofon. 18.20: Elgers Hilda hegedű, Eggert Pál zongorázik. 19.05: Wolf Hugó komoly dalai. 20: Haydn: Üstdob-szimfonia hegedűszóval. — Milano. 18.10: Soprán- és hegedűverseny. 20.40: Gramofon. 21.15: Kivánsághangverseny. 21.30: Háromfelvonásos vigiáték. 23: Tánczene. — Prága. 11.10: Gramofon. 14.45: Gramofon. 16.30: Gramofon. 18.05: Ondricssek vonósátgyes. 20.25: Mendelssohn kettősök. 21.30: Kyser: Menekülés Elba szigetéről, a Napoleon-trilógia II. része.

— Varsó. 13.05: Zeneriport Lembergől. 16.55: Szalonzene. 17.55: Cywinska Helér zongorázik. 18.25: Dal- és áriaest. 19.20: Kávéházi könnyű zene. 21.15: Filharmonikusok. 23.50: Filmzene lemezek. — Róma. 18.15: Cesi zongoraművész, Labia szoprán- és Parigi tenor hangverseny. 21.15: Reklámhangverseny. 22.15: Az igazság gramofonja. 22.30: Livi Emil tenorista dalestje. 22.45: Vigjáték.

SZOMBAT, NOVEMBER 11.

Bukarest. 13: Gramofon. 14.15: Könnyű lemezek. 18: Corologos-jazz. 20.20: Gramofon. 21: Lupu csellóművész játéka. 21.45: Dumitrescu H. énekel. 22.15: Kreuzer schrammelnégyes. 23: A rádió népzene-kara román zenét ad elő. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 10.45: Hírek. 11: Felolvasások. Közben: Gramofonlemez. 13: Déli harangszó. 13.05: Hofmeister szájharmonika-kettős és Lakatos Árpád (saxophon). 13.30: Hírek. 2.30: Az államrendőrség zenekara. 5: A Rádióélet meseórája. 6: Seta Budán az egészség forrásai körül. Mikrofoniport. 6.45: Bertha István szalonzenekara. 7.30: Rádió amatőrpósta. 8: Csorba Dezső és cigányzenekara. 9: Előadó-est. 10: A Soproni Liszt Ferenc Zeneegyesület hangversenye Sopronból. 11.40: Gramofonlemez. — Bécs. 12.30: Rádiózenekar. 14.10: Művészlemez. 16.45: A bécsi Schubert-dalszövetség ünnepi hangversenye. 20: Luther Márton négyszázötvenedik születésnapjára. 21.40: Osztrák operákból. A népoperal zenekar. Anday Piroška alt és Hammes bariton hangversenye. 23.25: A Haupt-zenekar. — Belgrád. 12: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 17: Szupranovics zongoraművész játéka. 17.30: Gramofon. 20: Chopin: Csellósónata. 20.30: Gramofon. 22: Rádiózenekar. 22.40: Milutinovics Mile népdalokat énekel. 23.10: Tánczene. — Brünn. 12: Gramofon. 13.35: Déli zene. 16.30: Gramofon. 20.25: Fuvós rendőrszenekar. 21.25: Fürstenau: Szerzemények fuvolára és gitárra. 22.25: Gramofon. — Kassa. 12.30: Gramofon. 13.30: Rádiózenekar. 17.50: Gramofon. 18.30: Gramofon. — Königsberg. 7.35—9: Könnyű zene. 12.30—14: Szórakoztató zene. 14.05: Hangkép. 14.30—15.30: Vidám lemezek. 17: Szórakoztató zene. 19.25: Német népdalok. 21.10: Tarka est. 23: Hírek. Majd 1.30-ig: Tánczene Berlnből. — Königs-wusterhausen. 15: Idegen országok zenéjéből, gramofon. 18.20: Tezene. 19.30: Gramofon. Brahms: Rézleletek a Német rekviemből. 24—1.30: Königs-wusterhausen és Hamburg közös táncestje. — Milano. 17.45: Gyerekkuckó. 18.10: Kamarazene. 20.40: Gramofon. 21: Beszélőújság. 21.30: Gramofon, utána gabetti Marcia Reale, Blanc, Giovinezza. 22: Opera. — Mor. Ostrava. 12: Gramofon. 17: Radvanicei fuvós parasztenekar. 19.25: Indián dalok és mondák. — Róma.

Általános tetszést aratott a Magyar Párt Közművelődési Szakosztályának kiadásában megjelent

ARADI MAGYAR NAPTÁR

Ara 15.— Lej.

Kapható könyvkereskedésekben és az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalaiban.

18.15: Könnyű zene. 21.15: Diadone mezzoszoprán énekesnő estje. 21.45: Metall Bianca zongorázik. — Varsó. 13.05: A légiók dala lemezek. 16.40: Katonazene. 17.55: A légiók a zenében, dalokkal. 21.15: Ünnepi hangverseny a lengyel állam függetlenségének 15. évfordulójának alkalmából. Zeneművek 1918—1933-ból. 24: Vidám est Lembergől. 1: Ünnepi est a varsói királyi palotából. A köztársaság elnökének beszéde.

KÖNYVEK

Childers: „A rejtélyes könyv”. A különböző hatalmak kémszervezetei életre-halálra szóló hajszát indítanak a fontos könyv birtokáért s ebben a titkos földalatti harcban semmilyen eszköztől sem riadnak vissza. A rendkívül izgalmas regény minden lapja új, meglepő helyzet elé állítja az olvasót, alig ismerünk az újabb detektív- és kalandorirodalomban olyan munkát, mely izgalmasabb és ugyanakkor irodalmi értékében Childers könyvéhez volna fogható. „A rejtélyes könyv” az Atheneum kalandorregény-sorozatában jelent meg. 28 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepagenál: Kolozsvár.

Sinclair Lewis: „Egy modern asszony szíve”. Sinclair Lewis regényének férfisorozatába méltón lép be Ann Vickers, a modern amerikai nő, az új asszony ragyogóan és mélyen megrajzolt figurája. A nő türelme és önfeláldozás hatalmas epusza ez a könyv — egy nő sorsé, amelyben az örök asszonyi sors tükröződik. A Nobel-díjas író regényalkotása az Atheneum nagy regénysorozatában jelent meg. A 460 oldalas nagyatalku, egész vászonnötös könyv ára 144 lej mindenütt, vagy Lepagenál: Kolozsvár. Kérje az Atheneum-szenzációk jegyzékét.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely érvelési alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. — Telef.: 151

ALKALMAZÁS.

MINDENES oseléd keresztek. V. Doctor, Arad, Calvin János-uca 44. 4213

LAKÁS.

EGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 800

EGYSZOBÁS, konyhás lakás 10tőren kiadó. Cim az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

PERZSA, silkín, csikó, mozmotta, stb. bundák, szőrméből készült férfi és női kabátok, komplett művekből álló könyvtár, lexikonok, perzsa-szönyvegek, zongorák, szobaberendezések, 12 személyes ezüst evőkészlet, vitrinek, antik szalon, dísz-tárgyak stb. kaphatók SALGONÉ bizom. üzletében Str. Horia 1. (Széchenyi-uca) Neuman-palota.

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Pénzt váltsa be brilliáns ékszerekre, aranyra, ezüstre Hartmann Kálmán ékszerész-nél Arad, Minorita-palota. — Dus választék. 8985

Alkalmi vétel! Ebédő, tnalett és egy I. rendű borbély-berendezés, eladó háztulajdonosnál. Str. Molsa Nicolae No. 9/II. (Petőfi-u.) 4237

Garantált fajgyümölcsfák!

Oszi ültetésre ajánlom: szép, termőképés gyümölcsfákat, folytontermő málna-különlegesség, nagygyümölcsű köszméte, nemes ribiszke, őri-ásí földi oper pánta. Lugas szállítottvány, Clematis, különböző nemes fű-tők. Rózsaujdomságok olcsón kaphatók: 42F2

PAPP LAJOS kertészeti telepén Str. T. Serb 27. (v. Török Gábor-uca).

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST.

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcim: „HUNGARIOTEL”.

GYONYÓRÚ FARAGOTT EBÉDLŐ modern uri szoba, hálók 8500 lejtől, fehér konyhakredenc 800 lei, Singer varrógépek 1500, osillárok 300-tól, zongorák, otománok 700-tól, antik butorok, festmények, szőnyegek, dísztárgyak nagy választékban. — Ezüstöt, aranyat, brilliáns, szőnyeg, dísztárgyakat, zongorát, pianót a legmagasabb napi áron veszünk. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt temesvári Zalogház folyósítja. — Meghosszabbításokat a legolcsóbban vállalunk „COMISSIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 18., Dacia kávéház mellett. KESZPENZÉRT MEGVESSZÜK minden eladó dolgait.

ARANYAT, EZÜSTÖT készpénzért sürgősen veszek. COMISSIO Dacia-kávéház mellett.

KERESEK silkín csikó és perzsa bundákat, férfi és női kabátokat, úgyszintén porcellánokat, ezüst tárgyakat, 6 és 12-es ezüst evőkészleteket, gyári ebédő és futószőnyegeket, perzsa - szőnyegeket, szobaberendezéseket, varrógépeket, vitrineket, stb. SALGONÉ bizom. üzlet. Arad, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-pal

Tiszta, mosott rongyot

gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

INGATLAN.

Adómentes bérház

a belvárosban 1 háromszobás, fürdőszobás és 2 kis lakással, 340.000.— lejtől eladó.

Petrán-Iroda, Arad, Piața Avram Iancu 16. (Szabadság-tér). 4240

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISEG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hó- és sarcipójavítás

4 óra alatt, talp, sarok 50 lej MOTORICA, volt Asztalos Sándor-u. 5 lej egy elem.

HIRDESSEN

a 49 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!